Posamezna številka 10 dinarjev

Poštnina plačana v gotovini

ZASAVSKI vestnik

Izdaja Okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik Stane Šuštar — Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru — Naslov uredništva in uprave: »Zasavski vestnik«, Trbovlje I, uprava rudnika — Telefon štev 54 — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah 614-T-146 — List izhaja vsako sredo — Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100, mesečna 34 din — Posamezna številka 10 din — Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak petek dopoldne in se ne vračajo

LETO VIII. — STEV. 8 TRBOVLJE, 23. FEBRUARJA 1955 GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Dragi Nestl, ti si odšel — toda tvoj duh bo živel med nami

Nepozabna zadnja pot narodnega heroja Toneta Okrogarja-Nestla

Po slovo je prišel tudi predsednik Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinko

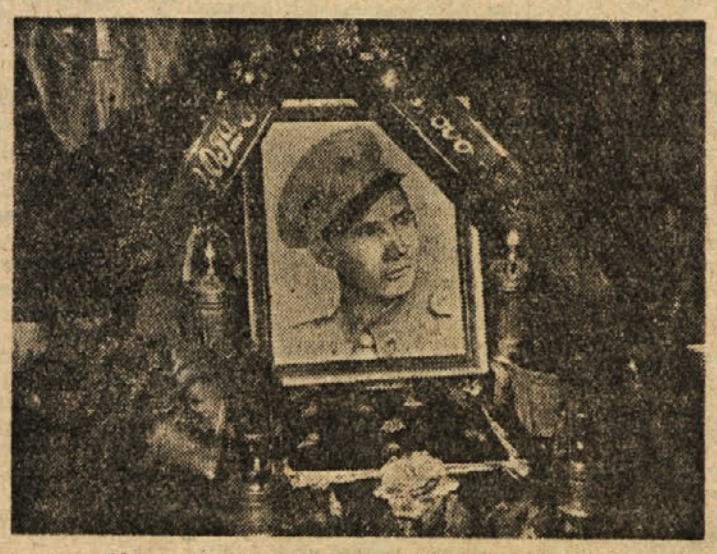

Nepozabna zadnja pot narodnega heroja

Niti Zagorje niti Zasavje še ni videlo tako veličastne zadnje poti, kot je bil pogreb, na katerem smo pospremili poslednjikrat narodnega heroja Toneta Okrogarja-Nestla prebivalci okraja Trbovlje, Ljubljane, Maribora, Črne, Slovenjega Gradca in še drugih krajev Slovenije.

Sončni zimski dan v Zagorju je sprejemal množice in množice iz vseh krajev, da pospremijo umrlega Toneta na njegovi poslednji poti. Drug za drugim so se ljudje vrstili do poslednje minute ob njegovi krsti. Med ostalimi so se prišli poslovit od nepozabnega pokojnika tudi narodni heroji Miha Marinko, Janko Rudolf, Franc Hočevar, Janez Hribar, Viktor Avbelj, Ivan Kovačič in Franc Avbelj. S Koroške so med drugimi prihiteli Karel Prušnik, inž. Pavle Žavcar in Tone Ulrih. Prišli so tudi njegovi soborci-spomeničarji: Dolfi Hohkraut, Franc Kralj, Babič, Franc Kastelic, Ivan Šorn, Viktor Kovač, Pavle Baloh in še drugi.

SLOVESNOST PRED SINDIKALNIM DOMOM RUDARJEV

Zagorski rudarji so v popoldanski delovni tretjini prenehali z delom. Sami so se odločili, da bodo to delo nadomestili naslednjo nedeljo, samo da bodo lahko vsi do zadnjega pospremili na zadnji poti narodnega heroja, junaka in borca za pravico in resnico, svojega dragega Nestla. Nepregledna množica se je zbrala pred Sindikalnim domom rudarjev v Zagorju. Nosilci spomenic in narodni heroji so kot poslednja častna straža stali ob katafalku svojega tovariša-heroja. Ob pol štirih popoldne je turobno zatulila zagorska rudniška sirena in dala znamenje za pričetek poslednje pogrebne slovesnosti. Najožji sotovariši pokojnega Nestla so prenesli njegove zemeljske ostanke iz sindikalne dvorane na pripravljeno lafeto. Poslednji pozdrav so dragemu pokojniku izrekli pred Sindikalnim domom tovariši Viktor Burkelje, Otmar Pečar in Hinko Rus. Godba »Svobode« iz Toplic in njen pevski zbor sta se poslovila od mrtvega junaka z žalostinkami, ki so turobno odjeknile v ozki zagorski dolini. Zahajajoče sonce je narodnega heroja poslednjikrat pozdravljalo.

NAD 10.000 LJUDI IN PREKO 200 VENCEV V VELIČASTNEM SPREVODU, KI GA ZAGORJE NE BO NIKOLI POZABILO

Tak junak in človek, kot je bil Tone Okrogar-Nestl, je tudi zaslužil tako častno poslednjo pot. Veličasten sprevod množic se je vil od Toplic do Grčarja, kjer so pripravili šolska mladina in vsi ostali lep špalir. Sprevod se je pomikal dalje po novi cesti mimo Veternika, po stari cesti na zagorsko pokopališče. V sprevodu so zastopniki oblasti, množičnih in političnih organizacij nosili preko 200 vencev, med njimi prelepe vence Centralnega komiteja ZKS, Izvršnega sveta LRS, Glavnega odbora ZB NOV Slovenije, Okrajnega komiteja ZKS Trbovlje, OLO Trbovlje, Okrajnega odbora ZB NOV Trbovlje in drugih. V žalnem sprevodu so sodelovale štiri godbe na pihala, in sicer godba »Svobode II — Toplice«, »Svobode — Center« iz Trbovelj, »Svobode I« iz Hrastnika in godba JLA iz Maribora. Drug za drugim so se vrstili v sprevodu: godba, gojenci predvojaške vzgoje iz Trbovelj in Zagorja, gasilci z zastavami, lovci, zastave, nato vojaška godba, častna četa borcev JLA, za njo slika pokojnega Toneta, v naslednjem je nosil narodni heroj Janez Hribar vsa odlikovanja pokojnega heroja na blazinici, nato krsta na lafeti, za njo pa naši najvišji predstavniki, Miha Marinko in ostali spomeničarji ter soborci pokojnega junaka iz NOV in ostalo občinstvo, rudarji, delavci, kmetje iz bližnje in daljne okolice — skratka, na poslednji poti so pokojnega Toneta spremili vsi, ki so ga imeli radi, ki so ga cenili in spoštovali.

POSLEDNJE SLOVO NA ZAGORSKEM POKOPALIŠČU

Na zagorsko pokopališče je legal že prvi mrak, ko so se začele zgrinjati množice številnih rudarjev, delavcev, soborcev in ostalih, da se poslednjič poslovijo od heroja Toneta. Skozi gost špalir vencev so junakovi najožji prijatelji prinesli krsto, prekrito s trobojnico. Nad svežim odprtim grobom so se sklonili stare delavske zastave, da poslednjikrat pozdravijo pokojnika.

Ob krsti so se zbrali pokojnikova žena Milena, mati, bratje in sestre ter sorodniki, med njimi pa ostala množica širom po pokopališču.

V zadnje slovo je spregovoril nad odprtim grobom predsednik okrajnega odbora ZB NOV Trbovlje, tov. Ivan Šorn-Bojan, ki je orisal lik pokojnega heroja. Z ganljivimi besedami je opisal Tonetovo junaško pot, ki je služila domovini, narodu in Partiji.

V imenu glavnega odbora ZB NOV Slovenije je v slovo spregovoril tov. Mitja Ribičič, ki je med drugim dejal:

»Ob tej uri slovesa vstaja živo pred nami njegov lik, lik človeka-borca, vedno nasmejanega tovariša, ki ni znal le junaško prenašati svoje telesne bolečine, ampak je vedel s svojo značilno zagorsko vedrino lajšati tegobe drugih v hudih trenutkih partizanskega življenja. Živo stopa pred nas spomin drznega fanta, ki je skupaj z drugimi komunističnimi mladinci organiziral in vodil akcije v Zagorju v prvih dneh okupacije. Spominjamo se ga, ko je komaj 18-letni fant prišel v I. revirsko čelo v februarju 1942. leta. Prišel je takrat, ko je bilo najhuje v zimi in snegu, toda privlekel je s seboj svežanj pušk; takoj smo spoznali v Nestlu pogum odraslega moža. Takrat je Nestl stopil na pot legendarnega junaka; bil je vedno tam, kjer je bilo najhujše, sodeloval je v znanih borbah na Štajerskem in Koroškem — bil je skoraj v vsaki akciji med prostovoljci in ni čudno, da je bil sedemkrat ranjen. Bil je primer partizana, aktivista, heroja, junaka.«

Zatem so govorili še narodni heroj France Hočevar, ki se je poslovil od pokojnika v imenu borcev JLA, podoficirjev in oficirjev. Kot njegov sodelavec v zagorski ZB NOV je govoril še tov. Rudi Bantan, za njim pa je povzel besedo v imenu zagorskih komunistov tov. Rudi Prašnikar, ki je dejal:

Na zadnji poti ga je spremljal tudi Miha Marinko.

«DRAGI PRIJATELJ NESTL!

Ko se danes poslednjič poslavljamo težkega srca od Tebe, mi dovoli, da se v svojem imenu in v imenu vseh Tvojih ožjih prijateljev in v imenu Mestnega komiteja ZK Zagorje poslovim od Tebe.

Spominjam se naših otroških let, ki smo jih skupaj preživeli, in se Te dobro spominjam, kako si bil vedno tovariški in skromen. Od staršev si bil vedno vzgajan v naprednem socialističnem duhu, in dosleden tej ideji, si dobil rane v NOV, na katerih posledicah si sedaj izdihnil.

S prihodom nemških osvajalcev si bil med prvimi, ki so začeli sodelovati z NOV. Bil si organizator leta 1941 pri zbiranju orožja, municije in prehrane za našo porajajočo se partizansko vojsko.

Sodeloval si pri vseh akcijah proti okupatorju, ki so se izvršile v Zagorju, tako tudi pri napadu na nemško žandarmerijo. Tako si bil od samega začetka NOV svetel primer mladinca, kako se je treba boriti za svobodo. Zgodaj v letu 1942 si odšel v našo takratno partizansko vojsko, v kateri si se izkazal tako, kot je dolžnost mladinca-proletarca ter si za te svoje junaške podvige dobil najvišje priznanje — Red narodnega heroja! Na Koroškem, kjer si v večini našega partizanskega boja vodil borbe z nemškimi osvajalci, si postal pravi legendarni junak in kot tak si tudi med nami.

Dragi Nestl! Tebe ni več, izdihnil si, izdihnil si za domovino, za delovne ljudi, svoje življenje si daroval za lepše življenje delovnega človeka!

Nič več Te ne bomo videli v naši sredi, toda duh, ki si zanj dal svoje življenje, in Tvoj svetel primer, kako se je treba boriti za delavske pravice, bosta živela med nami in naša dolžnost je, da te pridobitve Vas, herojev, čuvamo in jih varujemo nadalje. V zgodovini slovenskega naroda bo Tvoje ime za večno zapisano, zapisano bo Tvoje trpljenje, ki si ga daroval na oltar domovine.

Dragi Nestl! Ni lahka stvar, ko se v imenu Tvojih najožjih tovarišev poslavljam od Tebe, h kateremu smo se vedno zatekli po nasvete in pomoč, ki pa si jo vedno nasmejan in dobre volje nudil. Te Tvoje pomoči in dobre volje pa nisi nudil samo nam, ampak si se takega pokazal tudi do vseh ljudi. Zavratna bolezen pa Ti je izpodkopavala Tvoje zdravje, za kar nisi vedel niti Ti niti mi, dasiravno smo vedeli, da si bolan. Ti pa tega nisi hotel nikdar pokazati; dosledno si se držal besede velikega učitelja delavskega razreda tovariša Lenina, da kadar so interesi delavskega razreda ogroženi, komunistom ne sme biti žal za življenje. In Ti, dragi Nestl, si tisti junak, ki je te Leninove besede imel toplo zapisane v svojem srcu.

Ko se na tem mestu poslednjič poslavljam od Tebe v imenu Tvo-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Na mrtvaškem odru v Toplicah

Okrog novega plačnega sistema

Vsakomur po delu!

Kot povsod v vseh naših krajih, tudi v Zasavju, zlasti v naših rudnikih mnogo razpravljajo o novem plačnem sistemu. Največ pa se seveda razpravlja ravno v tem času, ko so vsepovsod občni zbori sindikalnih podružnic. Kar priznajmo: nekoliko se tudi ugiba, kajti mnogo je še delavcev, ki pravzaprav ne vedo dosti o novem načinu nagrajevanja, preprosto zato, ker niso brali novih uredb, ali pa so jim nekateri tovarši govorili o tem sila površno. Prav bo, če se nekoliko pomenimo o teh novih določilih nagrajevanja, ki zanj menda ni treba posebej poudarjati, da je zelo važno za vse naše delovne ljudi.

Najprej to. Ne moremo trditi, da je bil dosedanji način nagrajevanja ravno slab; bil je pač v danih razmerah najprimernejši in takšen, kakršen je bil mogoč. Nedvomno pa drži, da je bil destimulativen, da ni bil izpodbuden, se pravi, da ni dopuščal večjih zaslužkov, kot so bili postavljeni s tarifnim pravilnikom, skratka — bil je enostranski; na eni strani je omogočal vsem enake zaslužke, ali po domače rečeno: tisti, ki se je bolj pehal in bil pri delu marljivejši, je prejemal ravno toliko kot tisti, ki je slabo in manj delal. Prav zato je bil skrajni čas, da preidemo na nov način plač, nagrajevanja po učinku. Sicer smo v naših rudnikih že imeli uveljavljeno to načelo, toda le v jamah in nekaterih drugih deloviščih ne pa v naših ostalih podjetjih in tovarnah.

Poglejmo torej nekoliko letošnji zvezni družbeni plan in se seznanimo z najvažnejšimi določili gospodarskih predpisov. V enem izmed njih beremo, da bomo letos izvedli spremembe v načinu delitve dohodka gospodarskih organizacij in v načinu oblikovanja plač. S temi spremembami naj se vzbudi interes gospodarskih organizacij za večjo proizvodnjo.

V 20. poglavju beremo sledeče:

»Delavci in uslužbenci gospodarskih organizacij imajo iz doseženega dohodka pred ugotovitvijo dobička pravico do plače, obračunane po času in po učinku na podlagi tarifnega pravilnika.« Spet drugje:

»Iz dela dobička, ki je namenjen za plače, se najprej izplačajo premije za prihranke na materialu, za prihranke goriva in drugih stroškov, za boljšo kakovost proizvodov, za boljšo organizacijo dela in poslovanja, ostalo pa se razdeli med delavce in uslužbence glede na njih delež pri podjetju.«

Najvažnejša je vsekakor uredba, ki govori o dohodkih celotne gospodarske organizacije in njihovi delitvi.

Na vseh delovnih mestih in pri delih, kjer se dá delovni učinek meriti, mora gospodarska organizacija poleg tarifnega pravilnika predpisati, kolikšen učinek mora delavec doseči v določenem času (norma). Nadalje lahko podjetje določi, da dobiva delavec plačo na določen delovni učinek ali pa za določeno količino proizvodov, pri tem pa mora paziti, da je ta delovni učinek mogoče doseči v času, ki ustreza plači po tarifni postavki (akordna postavka). — To je le del najbistvenejših določil novega načina nagrajevanja. Iz tega sledi, da je plačevanje po učinku nagrada za predpisano količino proizvodov, ki jih mora delavec v določenem času napraviti za določen zaslužek. To so prednosti pred plačevanjem po času. In kdo izmed naših delavcev se ne bo resno potrudil in si z boljšim in večjim delom povečal svoj zaslužek?

Nekateri naši delavci so med drugim slišali, da se bodo letos povečale plače za 8 odst. Seveda so v zmoti; za toliko je povečan le celoten plačni sklad, ki je namenjen za plače tistih, ki bodo na novo stopili v delovno razmerje. Znano je, da določa letošnji družbeni plan znatno povečanje delovnih moči.

Neko določilo družbenega plana pravi, da smejo okrajni ljudski odbori tistim podjetjem, ki boljše delajo in že imajo uvedene norme, odobriti 5-odstotno povišanje sklada na obračunske plače. Seveda se bodo spet našla podjetja, ki bodo skušala neutemeljeno dobiti teh 5 odst., čeprav je v njihovih podjetjih še vedno majhna storilnost. S tem, kajpak, namen uredbe ne bi bil dosežen, kajti tistih 5% bi njihovo storilnost ne zvišalo. Tudi težnje nekaterih, da bi se plače izenačile, niso osamljene. Ponekod menijo, da ni treba delati razpona med kvalificiranimi in nekvalificiranimi delavci, češ da imajo vsi enake želodce! Znano pa je, da vlagajo kvalificirani delavci največ truda in naporov za dvig proizvodnje in da so v primeru z nekvalificiranimi delavci zelo slabo plačani. — In na kraju še nekaj. V vseh okrajih so bile ustanovljene komisije, ki bodo potrjevale letošnje tarifne pravilnike podjetij, ki bodo med drugim morali biti skončani do 1. aprila. Še prej pa bodo morale komisije poskrbeti da bodo kategorije delavcev delovnih mest in norme pravilno vsklajene. Prav tako bodo morale komisije ugotavljati, kdo je upravičen do 5-odstotnega povečanja obračunskega sklada plač itd. To bodo velike naloge, ki jih bodo morale komisije vestno izpolniti.

Seveda pa je sedaj najvažnejša naloga komisij, ki delajo po podjetjih, in delovnih kolektivov sestavljanje tarifnih pravilnikov. Ob vsem tem se porajajo pred našimi političnimi organizacijami velike naloge, ki so jim menda docela jasne. Istočasno je treba pripomniti da te naloge niso majhne in bodo morale zlasti sindikalne organizacije še natančneje tolmačiti posamezne člene novega plačnega sistema ter preprečevati škodljive parole, češ da je nagrajevanje po učinku korak nazaj v našem družbenem razvoju. O škodljivosti takega mnenja in o normah pa drugič. -an

Pred zbori volivcev v trboveljski komuni

(S seje ljudskega odbora mestne občine Trbovlje)

Na zadnji seji Ljudskega odbora Mestne občine v Trbovljah so podrobno razpravljali o izvršenih zborih volivcev na terenih občine ter se istočasno pogovorili o izvedbi zborov volivcev, ki bodo v marcu, in na katerih bodo volivci obravnavali družbeni plan in proračun za leto 1955.

Iz poročila o zborih volivcev je razviden tudi obisk zborov, ki pa ni bil zadovoljiv. Kljub temu so bili na teh zborih sproženi dobri predlogi, ki jih bo Ljudski odbor mestne občine lahko s pridom uporabil in iz njih marsikaj zvedel s terena. Tako so n. pr. volivci volilne enote I in II grajali poslovanje KZ Trbovlje, v III. volilni enoti imajo spet največ skrbi, kako urediti prevoz otrok v šolo, ki stanujejo po eno in tudi dve uri oddaljeni od šole. V tej zadevi bo res treba v najbližnjem času nekaj storiti ter se bo o tem vprašanju posvetoval Svet za prosveto pri mestni občini. Vsekakor bo najboljša rešitev, da se čimprej zgradi v Bevškem nova osnovna šola za otroke Spodnjih Trbovelj in Zasavja, saj je nevzdržno, da bi učenci in učenke ki imajo popoldanski pouk, prihajali iz šole domov v zimskih mesecih že v trd temi, kot smo imeli priložnosti ugotoviti ravno pretekli teden, ko smo se vračali iz Zagorja s pogreba Toneta Okrogarja.

V IV. in V. volilni enoti so se spet volivci pritoževali nad eg ptovsko temo; tukaj so predlagali, da DES stori vse potrebno, da se bodo električne luči prižigale in ugašale avtomatično. Čestokrat se namreč zgodi da je na tem terenu ponoč tema kot v rogu, podnevi pa v beli dan svetijo žarnice, kar se upira pameti. — Prav živahno je bilo nadalje na zboru v volilnih enota VI, XI in XII, kjer so volivci ostro grajali slabo vzdrževanje stanovanj na Žabjeku. Volivci želé, da čimprej prične z delom zobna ambulanta pri Sušniku. Glede prostorov zanjo je že vse urejeno — saj plačujejo za ambulanto že štiri mesece najemnino — samo vprašanje stanovanja za dentista, ki bo upravljal to ambulanto, še ni rešeno. Volivci VII volilne enote želijo da se začne z ureditvijo ceste iz Retja na Dobrno. Prebivalci Retja imajo sicer urejeno kolovozno pot do Hrastnika, vendar se sedaj ne strinjajo, da bi se priključili hrastniški komuni, ker so bili vsa leta vedno v trboveljski občini. Vsekakor se bo treba lotiti gradnje te ceste, kakor se je to že začelo s cesto na Klek. Določena je bila posebna komisija, ki bo ugotovila tehnične možnosti izgradnje te ceste, če je namreč ta na plazovitem terenu tega okoliša mogoča, in kod naj bi ta cesta potekala.

V ostalih volilnih enotah so prav tako razpravljali ponovno o cestni razsvetljavi, s katero ljudje niso zadovoljni. V XXI., XXVI. in XXVII. volilni enoti so volivci obravnavali nerednosti s prodajalno mesa v poslovalnici »Poklšek«. Neumestno bi bilo, da bi se tu urejevala prodajalna mleka, ker je na tem predelu mesnica potrebna.

Na Kleku je bila udeležba zbora volivcev dobra. Pogovorili so se o cest v njihovo vas, ki je že v gradnji; želijo nadalje, da se uredi tudi cestna razsvetljava z Globušaka na Klek, kjer kodijo ljudje v službo in domov v nočnem času, prav tako so prosili, da bi Klečanom pomagali s finančnimi sredstvi, da napravijo vodovod iz Kleka v Prosvetni dom »Tončke Čečeve«. Seveda bo treba rešiti tudi elektrifikacijsko vprašanje na Kleku. — Volivci v Gabrskem so razpravljali o vodovodu. Vprašanje se bo uredilo z novim zajetjem pitne vode, glede telefona pa bo seveda treba še počakati. V Čečah želé volivci, da bi se uredila pot do Piškovca proti Katarini, ki je v skrajno slabem stanju.

V nadaljnji razpravi je govoril tov. inž. Franc Jenčič o komunalnih vprašanjih. V glavnem je obravnaval vprašanje stanovanjske skupnosti. Dosedanji razgovori so pokazali, da bi bilo umestno, če bo nadaljnjega ostanemo pri enem samem stanovanjski upravi, proučil se bo pa predlog, če bi bilo res umestno, da se glede na razsežnost trboveljskega kraja in teritorialno razdelitev formirajo štiri stanovanjske skupnosti po rajonih, medtem ko bi bila skupna uprava ena. Glede stanovanjske tarife je pripomnil, da velja ta za vsa stanovanja ne glede na lastništvo hiše. Pritožbe proti visini najemnine je vlagati pri stanovanjski upravi, katere vloge morajo biti primerno kolkovane. — V nadaljnji obravnavi je bil nato na predlog podpredsednika sprejet sklep, da se za Trbovlje ustanovijo štiri stanovanjske skupnosti, in sicer: Zg. Trbovlje, Trbovlje-Center, Trbovlje-Dobrna in Trbovlje-Zasavje.

Izpolnila se nam je največja želja

Šola na Mamolju lepo napreduje. Vsi otroci in starši smo je zelo veseli. Zelo smo zadovoljni tudi s tovarišico učiteljico, ki se tako zanima za naše otroke, to pa kljub temu, da nimamo še vse tako urejeno, kot imajo že druge šole. Težave so tudi za hrano in stanovanje. Upamo, da se bodo z dobro voljo nekaterih tudi razmere za učiteljico izboljšale.

S to začasno šolo smo napravili Mamoljčani in okoličani velik korak naprej za izboljšanje pouka naše šolske mladine. Izpolnila se nam je največja želja, saj nam je bila ta šola potrebna kot vsakdanji kruh. Koliko poti in še drugega je prihranjeno sedaj našim otrokom: slaba, dolga pot po zimi v šolo, poletne nevihte med potjo itd.

Upamo da so se s to šolo odprla vrata v lepšo bodočnost tudi našim otrokom. Saj bodo s to šolo deležni vsega, kar do sedaj niso imeli. Hodili so doslej le trikrat tedensko v dve uri oddaljeno šolo na Polšnik. Zato pa se naši otroci in vsi zavedni starši prisrčno zahvaljujemo naši ljudski oblasti v Trbovljah, naši tajnici Mariji Kotarjevi in vsem, ki so na kateri koli način pripomogli k ustanovitvi naše šole.

Upamo, da nam bodo vsi tudi vnaprej, ko bomo v njihovi komuni, naklonjeni — da bodo imeli še v nadalje razumevanje za potrebe naših otrok in do nam tako potrebne nove šole.

Otroci šole na Mamolju pa obljubljajo, da se hočejo pridno učiti, da bodo nekoč postali dobri državljani naše domovine.

A. B.

Zadnje dni po svetu

V Franciji si dovoljujejo čudovite anomalije v delu parlamenta. Ko 20. predsednik Mendès-France ni uspel rešiti francoske vladne krize, je že tretji mandatar socialist Pineau pogorel, čeprav je prišel najdlje, do skupščine, medtem ko sta njegova predhodnika, neodvisni desničar Pinay in narodni republikanec Pflimlin že prej obupala, ko sta uvidela, da nimáta prav nobenega upanja na uspeh. Razmere v francoskem parlamentu so zelo zapletene. Sleherni mandatar se mora podati na pot med Scilo in Karibdo, dokler ga zaradi teh ali onih razlogov ne povozijo. In stvar se prične znova. Slej ko prej pa bo moral priti na površje mož, ki bo odločno zagrabil bika za roge in izvedel ustavno reformo, ki ne bo več dovoljevala takšnih anomalij. Novi mandatar je Edgar Faure.

— — —

Zahodna Nemčija se močno vnema za splošno razorožitev, ki bi ji prinesla finančno in ekonomsko olajšanje. Eden izmed mnogih razlogov, ki jih Nemci bolj ali manj odkrito navajajo proti svoji oborožitvi, je, da bo z njo konec njihovega sijajnega gospodarstva, kajti milijarde bodo šle tedaj za novo vojsko. Najbolj pa jih seveda peče združitev, ki bi se z ratifikacijo pariških sporazumov spet odmaknila v prihodnost. Ob vseh kombinacijah pa je rešitev samo ena, združena Nemčija, seveda kot pozitiven činitelj v mednarodni politiki.

— — —

Na daljnem Vzhodu je trenutno zatišje. Nacionalisti so se umaknili z otočja Tačen, ne da bi Peking to akcijo kakor koli poskušal ovirati. Zdaj so na vrsti drugi otoki pred kitajsko obalo, ki so bliže Formozi, to je Kvemoj in Matsu, stražarja kitajskih pristanišč Kmoj in Fučon. Ni pa znano, če bo pripravljen Čang Kaj Šek oditi tako mirno tudi od tod, kakor je odšel iz Tačena. Sam izjavlja, da bo ta dva otoka branil, izjava ameriškega zunanjega ministra Dullesa pa ni toliko jasna, da bi mu zanesljivo zagotovila pomoč ZDA. Nasprotno, govore, da bi bile ZDA pripravljene priporočiti tajpeški vladi prostovoljen umik tudi s teh otokov, kolikor bi dobile iz Pekinga slovesno zagotovilo, da napada na Formozo ne bo.

— — —

Varnostni svet še ni razčistil točke, ki se ukvarja z ustavitvijo sovražnosti v formoški ožini, zdi se pa, da je na obeh straneh prevladalo spoznanje, da ne bi bilo dobro stvari zaostriti. S silo ni moč reševati spornih problemov in ni problema na svetu, za katerega bi bilo vredno prelivati kri. Moskva, ki naj bi po zadnji spremembi v prihodnje spet bolj podpirala svoje kitajske prijatelje, je predlagala konferenco desetih držav — petih velesil pri čemer bi Kitajsko zastopal Peking, in petih držav Colombo načrta, ki naj bi bili že ta mesec v New Delhiju. — Kitajci so bili seveda takoj za ta predlog. Zahod pa je enoten toliko, da bi moral biti navzoč zastopnik Kuomintanga, pri čemer delajo primerjavo z ženevsko konferenco, na kateri sta bila navzoča dva Vietnamca, pa tudi dva Korejca. Eno je jasno: Formoza bo toliko časa kamen spotike, dokler ne bo dejansko kitajska.

— — —

V OZN sodijo, da pomenijo zadnji sovjetski predlogi o uničenju vseh zalog vodikovih in atomskih bomb, o ohranitvi oboroženih sil vseh držav na ravni, kakršna je bila 1. januarja 1955, in o razorožitveni konferenci, ki naj bi bila še letos, korak nazaj v primeri z dosedanjim sovjetskim stališčem in še en napor, da bi preprečili oborožitev Nemčije. Sovjetska deklaracija se razlikuje od vzdušja, polnega upanja, ki je nastalo jeseni, ko je bila SZ pripravljena sprejeti anglo-francoske predloge o postopni razorožitvi. SZ se je, kot kaže, zopet postavila na staro stališče, da je proti nadzorstvu nad oborožitvijo.

Pošta, ki je ob cerkvenih praznikih vedno zaprta...

Kakor ste najbrž že vsi slišali, se je ob koncu preteklega leta v neki vasici na območju krajevne občine Podkum rodil sam zlodej z rogovi, ki pa je bil pod vplivom novega časa tako pokvarjen, da se ni dal bojda ugnati niti z žegnano vodo. Peklenšček je — tako pravijo — nekaj časa kraljeval na zapečku v svoji hiši; ko pa je spravil, da ljudje s Podkuma sami po sebi le niso tako pregrešni, je pobral šila in konita ter jo mahnil nekam proti Ljubljani... Tako pripovedujejo, tako smo slišali.

In spet smo slišali, da so Podkumčani, vsi vzradoščeni, da so se znebili peklenščka, sklenili, da bodo v novem letu zaživeli povsem drugačno, spodobnejše življenje. Tako se je bojda brezbožno in pregrešno življenje v Podkumu z letom 1954 po našem štetju za vedno končalo, kajti peklenšček ni bil — tako pravijo — nič drugega kot »opomin od zgoraj«. To pa nekaj velja! Posebno se bojda odlikujejo s spodobnim, novim načinom življenja in z bogaboječnostjo v Šklendrovcu, kjer se je — tako pripovedujejo — uslužbence tamkajšnje pomožne pošte verjetno prestrašil peklenščka tako hudo, da je sklenil, da je pošta ob cerkvenih praznikih vedno zaprta... K temu pa pridejo še zamude s pošto zaradi različnih tehničnih ovir, ki so v Šklendrovcu pogoste, in tako se večkrat zgodi, da potuje pismo iz Trbovelj v Šklendrovec tudi po deset dni. Ker pa to nikakor ni način poslovanja sodobne pošte, želijo vsi prizadeti prebivalci, da se takšno uradovanje pomožne pošte v Šklendrovcu prencha, ali pa naj se pomožna pošta v tem kraju sploh popolnoma opusti, kajti s takšnimi zamudami prihaja pošta lahko tudi z glavne zagorske pošte, prihranili bomo pa državi denar.

Prizadeti

PREDAVANJA

Posebni dopisnik »Slovenskega poročevalca«, Aljoša Furlan, ki je spremljal predsednika republike in člane jugoslovanske delegacije med njihovim obiskom v Indiji in Burmi, bo ob predvajanju številnih izvirnih slik govoril o vtisih s te zgodovinske poti v predavanju:

»5.000 KILOMETROV S PREDSEDNIKOM TITOM«.

Predavanje bo v petek, dne 25. februarja 1955, ob 19,30 v Delavskem domu v Trbovljah.

Istega dne bo to predavanje v Zagorju ob 16. uri.

Silvin Milan:

Žuljave dlani

Ustavil se je na progu. Zvedavo mu je zdrsnil pogled po mizah. Prestopil je še korak naprej in pogledal v levi in desni kot. Že se je hotel obrniti, ko se mu je oko ustavilo na miz poleg okna. Trenutek je omahoval, kakor da se ne more odločiti, vendar so ga orkester in vstajajoči plesalci skoro prisilili, da je pristopil.

»Bi smel prisesti?«

»Kar, dovolj je prostora.«

Val rdečice mu je polil obraz: v nasprotnem stenskem ogledalu je namreč opazil, precej razločno opazil, da ima po čelu vse polno drobcev premoga.

»Premog se globoko vjé v kožo!«

Hvaležno, nekam sproščeno me je pogledal in prikimal.

»Da! Res je! Globoko! Lahko se drgneš celo uro, pa kasneje drobci spet izstopijo.« Rahlo je sklonil glavo, se na pol obrnil in si z robcem podrgnil po čelu.

Opazoval sem njegove roke. Četudi ne bi videl tistih premogovih drobcev na čelu, so ga izdajale njegove roke; imel je široke dlani, globoke in razširjene znojnice, ki mu jih je razjedal vlažen premog. In ko je obrnil dlani, sem videl vrsto velikih, že skoro krvavih žuljev.

Pošrečilo se mu je, da si je utrl vse premogove drobce s čela. Zadovoljno je segel z goste kostanjeve lase in si jih je na zatilniku popravil. Nato se je ozrl po sobi. Dolgo je opazoval plesoče pare, ki so se skozi gost tobakov dim kazal: in spet izginjali. Nato je dejal:

»Še nikoli nisem bil v nobeni revirski gostilni. Še manj v lokalu, kjer se pleše.« Ko je videl moj dvomljiv in začuden obraz, je pokazal močno belo zobovje in ponovil: »Res še ne! Prišel sem s podeželja. Tamle v drugi jami delam. Za kopača se učim. Jutri bo mesec dni, kar sem začel«.

Medtem je orkester spet začel igrati. Prenehal je pripovedovati in se ves predal glasbi. Nekajkrat je zmajal z glavo in razširil zvedave oči. »Teh plesov pa res ne znam! Pri nas jih ne plešejo. Le valček in polko. Samo te znam. Čeprav rad plešem. Zato sem tudi prišel.«

Ko je orkester zaigral valček, mu je obraz spreletel širok, gra nasmeh. Jel se je ozirati naokrog.

Pri sosedni mizi za hrbtom je sedela trojica: dvoje deklet in mlad fant. Mlademu novodošlemu rudarju se je ustavil pogled na eni izmed obeh. Nekaj časa je nekako nervozno mencal, potem pa se je ojunačil.

»Plesat grem! Moram poskusiti, če še znam!«

Izpodbudno sem mu prikimal.

Pred dekletom v sivi obleki se je narahlo priklonil in nekaj zamrmral. Dekle ga je zviška pogledalo, se ustavilo na njegovi po starem zavezani samoveznici in se počasi, nekam leno dvignilo.

Gledal sem ju. Plesal je preprosto, pač tako, kakor se je naučil doma v vasi. Na obrazu se mu je poznalo, da je užival ob valčku. Toda dekle se je spakovalo, vihalo nos in se zmrdovalo naokrog. Ljudje so se jeli nasmihati. Tudi fant je to opazil. Začel je zardevati. Želel je, da bi orkester čimprej nehal. Takrat pa ga je dekle naenkrat spustilo, se sunkovito obrnilo in odhitelo k svoji mizi.

Obstal je kakor vkopan. Skoro vsi plesalci so strmeli vanj. Počasi je prišel k sebi, brez besed je stopil k mizi in se usedel. Še tisti trenutek so nama na uho udarile besede dekleta pri sosedni mizi:

»Kdo bi plesal z njim? Dlani ima raskave, polne žuljev. Eden se mu je celo razkil. Tega nisem mogla prenesti.« Ogorčena je vrgla pogled po najbližji mizi in prijela za kozarec.

Fant je dvignil roke k sebi. Čisto k obrazu. Zastrmel se je v nje. Dolgo jih je gledal. Res — največji žulj je bil zmečkani. Drobna sraga krvi mu je polzela po dlani.

In nato je bolj sebi kot meni zašepetal: »Nikoli se nisem sramoval žuljev! Še manj sem kdaj mislil na to, da se pri vas dekleta sramujejo žuljev. Kdo od rudarjev jih nima? Še danes mi jih je kazal star, ves ostvel rudar: ‚Poglej,' je dejal, ‚kadar boš imel tako trde — boš postal pravi, pravcati knapi!' Tudi jaz sem mu svoje pokazal. Strokovnjaško jih je ogledoval in mi priznal, da bom dober rudar.«

»Vem,« je nadaljeval, »če bi bil na mojem mestu kdo izmed mojih tovarišev, ki delam skupno z njimi v jami, bi dekle že dobilo kar zaslužil!« Sunkovito je vstal, pograbil svoj plašč in planil proti izhodu.

Na mizi je ostal stodinarski bankovec in njegova na pol izpita pijača. Prišel je natakar. Izmenjal je bankovec in ostanek položil nazaj na mizo ter me vprašujoče pogledal.

»Nesite ostanek dekletu v sivi obleki! Recite ji, naj si kupi milo, da si opere roke!« Rudar, ki je slišal te besede, se je nagnil k natakarju in mu odločno dejal:

»Da! Nesite denar dekletu!« Segel je v žep in privlekel še en bankovec za petdeset dinarjev. »Še tega ji dajte!«

To je izgovoril tako glasno, da so ga slišali tudi rudarji pri sosedni mizi. Natakar je moral še k njihovi mizi. Tudi tam je dobil denar.

Hkrati je završalo po gostilni. V hipu je vedela za dogodek vsa družba. Natakarja so klicali od mize do mize. Zmedeno je držal v roki vedno več denarja. Končno ga je nekdo poslal k mizi dekleta.

Tamkaj je položil denar na mizo, pred njen kozarec, in dejal: »Tole vam pošiljajo rudarji, da si boste kupili milo in umili od žuljev umazano roko. Sicer pa si umijte vse telo. Ne bo vam škodilo!«

Dekle je onemelo. Pograbilo je denar in ga zagnalo po tleh.

Tedaj pa je pristopil k njej neki rudar in ji ukazujoče dejal:

»Poberitel«

Dekle ga je za hip premerilo. Mož je pobliskaval z očmi in ponovil:

»Poberitel«

Dekle se je sklonilo in počasi pobiralo raztreseni denar. Fant je hotel vzrojiti. Rudar ga je prebodel z očmi in mu odkimal.

Vsa soba je opazovala kočljiv trenutek. Rudar je stopil proti izhodu, odprl vrata na stežaj in pokazal s kretnjo roke proti dekletovi družbi...

Vsa trojca je krenila proti izhodu. Vsa bleda je dekle povesila pogled in se pognala prva skozi vrata. Nekdo je dejal: »Poznam jo! Rudnik ji je dajal tri leta štipendijo, da se je šolala. Sedaj se je pogospodila. Z našim žuljem je napravila šolo; sedaj se jih sramuje!«

Z rudarjem, ki je prvi predejal bankovec, sva šla po ozki rudarski ulici domov. Nisva govorila; vsak po svoje sva premišljala.

Ko sva se poslovila, mi je dejal: »Takšni smo! Vse tiste, ki zan čutijo naše žulje, bomo preganjali! Naš čas to zahteva! Naš današnji revir je sad naših žuljavih dlani.«

Prijel se je za desnico in mi jo pokazal. V medli svetlobi uličnih svetilke sem videl vrsto trdih žuljev.

Tam izza jame je strmel v zrak šaht. Velika črna kolesa so se vrtela. Iz zemlje je prihajal premog, sad žuljavih dlani naših rudarjev. In vrtela se bodo iz dne v dan, noč za nočjo... Žuljave dlani pa se bodo oprijemale krampov, lopat, nožičkov... Kdo bi se jih sramoval?

ALOJZ PIRC

Globoko je odjeknila med rudarji Slovenije žalostna vest, da se je pri izvrševanju svojega poklica smrtno ponesrečil član predsedstva Sindikata rudarjev Slovenije tovariš ALOJZ PIRC. Pri nezgodi v rudarski jami v Zabukovci je izgubil življenje 44-letni tovariš Pirc, ki je opravljal službo višjega jamskega nadpaznika. Bil je doma iz Hrastnika.

Njegovo truplo so prepeljali iz Zabukovce v Hrastnik in ga položili v društvenem prostoru »Svobode I« v Zg. Hrastniku na mrtvaški oder.

Vse Hrastničane rudarje in njegove sorodnike ter prijatelje, prav tako rudarje širom po Sloveniji je pretresla novica, da jih je za vedno zapustil njihov prijatelj in dolgoletni sindikalni funkcionar.

Pokojni Alojz Pirc je bil zaveden rudar ter pri svojih tovariših zelo priljubljen. Sodeloval je v delavskem gibanju že v stari Jugoslaviji, delal je v nekdanji »Svobodi« in tudi sedaj na svojem službenem mestu v Zabukovci je bil predsednik tamkajšnjega Delavskega prosvetnega društva »Svoboda«, kot Svobodaš, kot član ZK, SZDL in član ter funkcionar sindikata rudarjev si je s svojim delom pridobil velik ugled ne samo v Hrastniku in sedaj v Zabukovci, temveč je bil cenjen od vseh rudarjev širom po Sloveniji. Pokopali so ga v četrtek, 17. februarja, z vsemi rudarskimi častmi ob veliki udeležbi njegovih stanovskih tovarišev in ostalega prebivalstva. Udeležba na njegovi zadnji poti, veliko število vencev in zastav dovolj jasno priča, kako spoštovan je bil med nami pokojni Alojz Pirc. Posebno mnogokrat se bodo spomnili tovariši, s katerimi je skupno delal na sindikalnem področju.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja!

Zadnja pot Toneta Okrogarja-Nestla

(Nadaljevanje s 1. strani)

jih ožjih prijateljev in komunistov iz Zagorja, Ti obljubljamo, da bomo šli neomajno po Tvoji poti naprej in da ne bomo nikdar dovolili da bi se zastava delavskemu razredu še kdaj iztrgala iz rok, dasiravno vemo, da so sovražniki na delu, da bi delavski razred oropali pridobitev v NOV. Ti si bil pravi in neizprosni junak prot tem sovražnikom in si bil svetel primer svojega pokojnega očeta, ki je tudi moral v preranj grob zaradi svoje komunistične zavesti, ker je bil preganjan po takratnih kapitalističnih elementih.

Dragi Nestli! Želim Ti, naj Ti bo lahka naša svobodna slovenska zemlja!

Tvoji ženi, mami in ostalim sorodnikom skreno sožalje!

Slava Tebi, dragi Nestli!

»Koroška ne bo pozabila svojega dragega Nestla,« je dejal kmet Alojz Petrič iz Črne, ki mu je nasul na njegov grob koroške zemlje izpod Pece. Pristavil je še: »Dragi Nestl, ti si odšel, toda tvoj duh bo živel med nami!«

Ob igranju Internacionale so spustili krsto v jamo, trboveljska »Zarja« in zagorski pevci »Svobode - Toplice« pa so zapeli žalostinke.

Trd mrak je že legal nad zagorsko dolino, ko so še vedno prihajali ljudje in se poslavljali od svojega dragega junaka, narodnega heroja Toneta Okrogarja, ki je našel sedaj svoj prezgodnji grob, našel pa ga je tam, kjer si je najbolj želel: našel je svoj poslednji dom v zagorski dolini. Zagorje pa je izgubilo z njim enega izmed najhrabrejših in najboljših sinov slovenskega naroda.

Slava njegovemu spominu!

Narodni heroj France Hočevar govori v zadnje slovo

Od Črne do Zagorja

Ko smo v nedeljo opoldne izvedeli, da je v bolnišnici v Črni pri Prevaljah umrl narodni heroj **Tone Okrogar-Nestl**, nismo mogli verjeti, da je to resnica. Pa je le bila bridka resnica, da je preminil mož ki ga je dala naša zagorska dolina, mož, kakršnih je malo.

Kako je bil pokojni **Tone** priljubljen, kaže dejstvo, da so prebivalci Slovenske Koroške hoteli, da bi bil tam pokopan. Hoteli so zopet da bi bil pokopan v grobnici narodnih herojev v Ljubljani Končno smo ga le dobili v Zagorje, saj ga je Zagorje dalo in ga izučilo za doslednega borca za dosego delavskih pravic.

V Črni so se poslovili od njega prav vsi prebivalci; mlado in staro je jokalo za njim. Tako je bilo povsod, v Guštanju, Slovenjem Gradcu, Prevaljah. V Mežici so sirene dve minuti tulile junaku v slovo, otroci pa so sami od sebe začeli klicati »Koroški heroj«. Slovenska Koroška mu je dala na zadnjo pot 52 vencev, 18 avtomobilov pa ga je sprem'jalo do meje slovenjegraškega okraja.

Čeprav je bila ura že blizu polnoči, so ga tudi v Zagorju slovesno sprejeli. V rojstnem kraju ga je pozdravil njegov tovariš — soborec major JLA Drago Uranič. Rudarji so se kar v delovnih oblekah, noseč s seboj sekire in svetilke, hoteli prepričati na lastne oči, če je Tone res umrl. Res je bilo. Čeprav star šele 32 let — sredi življenja — je moral zapustiti ženo Mileno in sinčka Branka, mamo, brata in ostale sorodnike in prijatelje, kajti smrt je neusmiljena in rada sega po življenju mladih, dobrih ljudi.

Slovo na zagorskem pokopališču

Obiskali so ga skoro vsi Zagorjani, od tistega fantka ali dekleta, ki je komaj dobro shodil, pa do tistega starčka, ki je po dolgem času spet šel iz stanovanja, da vidi Toneta — heroja. Vse ni mogoče prešteti, prišlo pa, da je bil junak Tone zelo priljubljen med zagorskim ljudstvom.

Posebno je bil priljubljen med rudarji, saj so sklenili, da popoldanska tretjina ni šla na delo v rudnik; sklenili so, da bodo to dnino nadomestili v nedeljo. Enak sklep so napravili tudi delavci in uslužbenci trgovin in ostalih uslužnostnih podjetij, saj so hoteli prav vsi do zadnjega pospremiti junaka Toneta.

Zadnje čase nekoliko živahnejši utrip življenja v rudarskem Zagorju je kar čez noč utihnil. Pa kako bi tudi ne.

NACETA RAVNIKARJA NI VEČ

Vsi, ki smo Te poznali, dragi Nace, in Te radi imeli, smo pretekli četrtek dopoldne osupnili, da Te ni več, da je prenehalo biti Tvoje srce. Težko nam je bilo ob tej nepričakovani, žalostni novici.

Pred davnimi leti sva se srečala in spoznala, v časih pred Vukovarskim kongresom. Revirski mladinci smo se tedaj zbirali na skrajni levici socialistične stranke, Ti v Zagorju, jaz v Trbovljah. In razšli smo se z desničarji. Za revolucionarne mladince ni bilo druge poti.

Mnogo sva v življenju debatirala in filozofirala. Bil si komunist v najčistejšem pomenu besede. Tebi socializem in komunizem ni bil samo svetovni nazor, za katerega se je opredelil napredni delavski razred — bil Ti je mnogo, mnogo več: bil ti je religija, globoka vera. In iz te globoke vere s črpal tako veliko moč, da si z lahkoto prenašal preganjanje in trpljenje. V revirjih smo tista leta preživljali hude čase, čase težke preizkušnje. Zloglasni Ludovik Pinkava neslavnega spomina, tedanji sreski načelnik v Laškem, je tiste čase uprizarjal s svojimi žandarji in hlapci pravcati lov na komuniste. Komunist tista leta v naših revirjih ni bil človek, bil je v očeh tedanje vladajoče družbe življenja nevredno bitje. Mnogi so takrat obupavali, klonili tilnike. Ti, Nace, nisi upognil svoje glave! In ne samo to — kolikim svojim tovarišem si s svojo živo vero vlival v srce pogum!

Težko je bilo tedaj v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku. Tudi Tebi niso prizanesli. Tudi Tebe so, ker si bil veren komunist, vrgli iz službe. Bil si reduciran, bil si ponižan, čeprav si bil marljiv delavec. S priložnostnimi deli si moral služiti svoj kruh sebi in svoji družini! Pa tudi to ponižanje Te ni zlomilo. Vedel si, da bo Tvoja velika vera zmagala na vsem svetu, prej ali slej. In Tvoja globoka vera res zmaguje in bo zmagala. Morda je dan te zmage še daleč, morda je bliže, kot mislimo.

Povsod si delal za to veliko zmago: na političnem, sindikalnem, kulturnoprosvetnem in športnem področju. Stal si v prvih bojnih vrstah.

Zadnja leta si bil posebno delaven v športnih vrstah. Bil si med graditelji lepega Športnega doma in stadiona SD »Rudar« v Trbovljah ter po zgradnji tega Doma njegov oskrbnik. Kaj je pomenilo Tvoje delo za ŠD »Rudar«. Ti je krasno povedal Milan Kožuh ob Tvojem odprtem grobu, ko je dejal: »Obljubljamo Ti, da bomo naše delo nadaljevali, kakor bi bil Ti med nami!« K tem lepim besedam bi pristavil samo še tole: povsod, kjer koli si delal, naj nadaljujejo, kakor bi bil Ti med njimi, dragi Nace! Če bodo tako delali, bo vse dobro, se bo vse dobro izteklo.

Zelo te bomo pogrešali vsi, ki smo Te poznali, cenili in radi imeli. Prenaglo si se poslovil od nas. Ohranili pa bomo nate svetel spomin, spomin — idealista!

Naj Ti bo domača gruda, v katero si odšel k počitku — lahka!

F. O

Govo od ponesrečenega rudarja Alo za Pirca

Hrastnik, 18. februarja.

Včeraj popoldne je nad tri tisoč rudarjev in Hrastničanov spremilo na zadnji poti Alojza Pirca višjega jamskega nadzornika, ki ga je v premogovniku Zabukovca nepričakovano doletela tragična smrt. Pred domom »Svobode«, kjer so se v sredo in četrtek poslednjič poslovili od svojega rojaka, vzornega borca za delavske pravice in vzglednega delavca, je pokojnemu govoril v zadnje slovo njegov dolgoletni tovariš v kulturnoprosvetnem delu Viktor Malovrh, pevski zbor in godba »Svobode« pa sta počastila njegov spomin z žalostinkami.

V žalnem sprevodu so nato znanci, prijatelji, člani »Svobode« in rudarji spremili posmrtne ostanke Alojza Pirca na pokopališče na Dolu pri Hrastniku. Na zadnji poti so mrtvega člana predsedstva Sindikata rudarskih delavcev Slovenije spremili tudi delegati rudarjev iz vseh slovenskih rudnikov od Mežice do Sečovelj, delegati belih rudarjev iz Lendave, član Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije France Boštjančič ter član Glavnega odbora Zveze delavskih prosvetnih društev »Svoboda« Roman Albreht.

Na dolskem pokopališču so v slovo in zahvalo požrtvovalnemu in vzornemu rudarju ob odprti jami govorili obratovodja zabukovškega premogovnika, tajnik sindikata rudarskih delavcev Slovenije Jože Pikl, predsednik delavskega sveta Trbovlje-Hrastnik Gvido Urlep, zastopnika rudarjev iz Zagorja in Senovega, za Zvezo borcev pa je pokojniku v zadnje slovo spregovoril spomeničar tovariš Jože Jerič. V deževnem nalivu je nato zemlja zagrnila posmrtne ostanke rudarja in moža, ki je skoraj tri desetletja stal zvesto v naprednih vrstah delavskega razreda, moža, ki ga bodo ljudje v zasavskih revirjih za vedno ohranili v lepem spominu. (ž)

V krogu prvoborcev, je bil še nasmejan in vesel pokojni Nestl na dan 22 julija 1954, pri odkritju spomenika na Vrheh, kjer je bila leta 1941 ustanovljena prva revirska četa (Drugi od desne na levo je poemljal tudi Miha Marinko

Združitev Ljudske mladine Zasavja

Kakor smo že poročali, sta se red dnevi sešla v Partijskem domu v Trbovljah okrajna komiteja ZKS in okrajna odbora SZDL trboveljskega in krškega kraja ter se združila in izvrala enotno vodstvo. Pretekli petek pa sta se zbrala v Vidmu pri Krškem okrajna komiteja LMS obeh zasavskih okrajev, da se pogovorita o združitvi Ljudske mladine obeh okrajev in o nadaljnjem delu mladinske organizacije. Ljudska mladina Slovenije bo praznovala 10-letnico naše osvoboditve 21. in 22. maja t. l. v Kranju, posamezne organizacije LMS pa bodo priredile po vseh krajih samostojne proslave tega jubileja. — Na konferenci v Vidmu so delegati LMS obeh zasavskih okrajev izvolili začasni iniciativni komite s predsednikom Stanetom Kranjcem in sekretarjem Ladom Levcem na čelu, ostali člani komiteja Ljudske mladine v zasavski skupnosti komun pa so: Franc Šetinc, Franc Bukovinski, Hinko Rus, Edo Vrstovšek, Tone Kukavica, Janez Verbič, Marija Golmajer, Adolf Kajzer in Franci Martinšek.

Kumune - nov pospešek socialistične preobrazbe

Socialistična demokracija in možnost nadaljnjega, še hitrejšega razvoja dobivata svoj poln izraz v nastopajočih komunah. Tega se dobro zavedajo ne samo politične in družbene organizacije, pač pa tudi najširše množice delovnih ljudi, saj smo v zadnjih mesecih skoraj na vseh sestankih in zborih volivcev, pa tudi drugje slišali sproščene razgovore in predloge, pa tudi marsikatere koristne sklepe v zvezi s formiranjem komun. Prav ta množična razprava je v marsičem pripomogla da se priprave za ustanovitev komun že bližajo koncu. Upoštevajoč, da bodo komune zaokrožena gospodarsko-družbena celota, je prebivalstvo že izreklo svoje stališče tudi o tem kje in v kakšnem obsegu naj se formirajo komune. Osvojeno je tudi stališče, da se iz dosedanjih okrajev Krško in Trbovlje ustanovi nov obsavski okraj oziroma zveza komun s sedežem v Trbovljah.

Zveza komun — bodoči okraj

Načrt za ustanovitev obsavske zveze komun je bil dokončno sprejet 12. februarja 1955, ko sta se združila okrajna komiteja ZKS in okrajna odbora SZDL dosedanjih okrajev Trbovlje in Krško v nova, skupna politična vodstva. V teku so tudi združevanja vodstev Ljudske prosvete, sindikalnih in mladinskih organizacij itd. Tudi komunske konference so bile že organizirane. Potrebno je samo še dokončno izdelati statute in uzakoniti nastale politično-ekonomske in teritorialne spremembe.

Razlogi, ki so privedli do združitve obsavskih krajev v trboveljsko skupnost komun, so jasni: povezovanje delavskih središč s kmečkim zaledjem, za kar so poleg drugih dani tudi ugodni zemljepisni pogoji. Dolina reke Save s svojo železniško magistralo in gospodarsko-kulturnimi centri vse kraje ob njej povezuje, ne pa razdvaja, kakor jih je v stari Jugoslaviji. Za center te zveze je izbrano močno delavsko središče Trbovlje, ki je s svojimi 17.000 prebivalci največje mesto v Obsavju. V trboveljsko zvezo komun bo vključeno 8 komun, in sicer: Brežice, Hrastnik, Radeče, Senovo, Sevnica, Trbovlje, Videm-Krško in Zagorje. V teh predelih je ob popisu prebivalstva 31. III. 1953 živelo 113.000 prebivalcev (danes jih je že precej več). Od skupnega števila prebivalstva je 37% kmečkega in 63% nekmečkega prebivalstva (industrija, rudarstvo, gradbeništvo, promet itd.) Celotni narodni dohodek na tem področju znaša po statističnih podatkih za leto 1953 12 milijard 500 milijonov dinarjev (po predhodnih cenitvah za leto 1954 pa nad 13 milijard din). Površina vseh komun znaša 1268 km² Po številu prebivalstva in po površini bo največja komuna BREŽICE, po prebivalstvu najmanjša komuna SENOVO, po površini pa komuna HRASTNIK.

Komune — občine

V informacijo navajamo za komune nekaj podatkov:

1. KOMUNA BREŽICE bo obsegala dosedanje občine Brežice, Bizeljsko, Cerklje, Čatež, Dobovo, Veliko Dolino, Pišece, Artiče (del) in Podsredo (del). Vključevala bo okrog 26.000 prebivalcev, od tega 59% kmečkega in 41% nekmečkega. V tej komuni ustvarjajo približno 978 milijonov din narodnega dohodka. — Ta komuna je teritorialno največja.

2. KOMUNA HRASTNIK bo vključila sedanji občini Hrastnik in Dol pri Hrastniku. Štela bo približno 9700 prebivalcev; od tega odpade 93% na nekmečko in 7% na kmečko prebivalstvo. Ta komuna je industrijsko najbolj razvita komuna v Obsavju. Delovni ljudje tega področja ustvarjajo nad 1 milijardo 645 milijonov din narodnega dohodka.

3. KOMUNA RADEČE je teritorialno zelo obsežna. Njeno področje se razteza na sedanje občine Loka pri Zidanem mostu, Radeče, večji del Podkuma in Dole pri Litiji. Šteje skoraj 9300 prebivalcev, od tega 65% nekmečkega, ter ustvarja letno več kot 780 milijonov din narodnega dohodka.

4. KOMUNA SENOVO bo obsegala področja naslednjih sedanjih občin: Senovo, Brestanica in del Blance. Imela bo več kot 8300 prebivalcev, od tega 66% v nekmečkih dejavnostih. Narodni dohodek znaša 732 milijonov din.

5. KOMUNA SEVNICA. V to komuno bodo vključene Sevnica, Boštanj Bučka, Studenec, Zabukovje, del Blance, del Krmelja in Tržišče. Štela bo okrog 15.200 prebivalcev. Nekmečko obeležje ima v tej komuni 46% prebivalstva. Letno ustvarjajo približno 786 milijonov din narodnega dohodka.

6. KOMUNA TRBOVLJE je teritorialno že dalj časa formirana, saj že nekaj let obsega mestno območje z bližnjo okolico. Razen nekaj popravkov meja bo tudi sedaj ostala v istem obsegu. Šteje nekaj nad 17.000 prebivalcev; večina, to je 96% nekmečkih prebivalcev, ustvarja nad 3 milijarde 600 milijonov narodnega dohodka.

7. KOMUNA VIDEM-KRŠKO. V to komuno se bodo združile dosedanje občine Videm-Krško, Leskovec, Veliki Trn, del Rake in del Artič. Ima okrog 13.300 prebivalcev (42% nekmečkih). Ustvarja letno okoli 1 milijardo 336 milijonov din narodnega dohodka.

8. KOMUNA ZAGORJE bo združevala sedanje občine Zagorje, Polšnik, Senožeti, Mlinše, Čemšenik, Trojane in del Podkuma. Šteje nekaj nad 14.600 prebivalcev, od tega 77% nekmečkih in ustvarja letno nad 1 milijardo 626 milijonov din narodnega dohodka.

ZA PRIMERJAVO NAVAJAMO TALE PREGLED:

Komuna	odst. nekmečkega prebivalstva	odst. kmečkega prebivalstva	Na enega prebivalca odpade povprečno: narodnega dohodka letno	Na enega prebivalca odpade povprečno: obdelovalne površine v ha
1. Brežice	41	59	38.000	0,48
2. Hrastnik	93	7	171.000	0,14
3. Radeče	65	35	94.000	0,30
4. Senovo	66	34	88.000	0,47
5. Sevnica	46	54	52.000	0,37
6. Trbovlje	96	4	210.000	0,05
7. Videm-Krško	42	58	100.000	0,46
8. Zagorje	77	23	112.000	0,24
9. Skupaj	63	37	110.000	0,34

Kot je razvidno iz doslej omenjenega, bodo komune Obsavja gospodarsko in politično močne ter teritorialno velike skupnosti. V tako močnih celicah socialističnega organizma je možen dokaj hitrejši gospodarski in družbeni razvoj, ki ga bo še zlasti pospeševalo delavsko obeležje teh komun. Seveda ne moremo pričakovati, da bodo vsa nerešena vprašanja, bodisi gospodarska ali druga, s komunami čez noč odpadla. Nasprotno, poleg dosedanjih bo brez dvoma načeto še mnogo novih. Vzporedno s porastom proizvajalnih sil pa bodo iz dneva v dan tudi boljši pogoji za reševanje teh problemov. Pri tem pa bo seveda odigrala svojo vlogo tudi močna socialistična zavest ter prizadevanje vseh delovnih ljudi.

Nazadnje še nekaj besed o kadrskem vprašanju. Vsem je jasno, da bodo naloge uslužbenskega aparata komun neprimerno večje, kot so sedaj v občinah. Mnogo večje pristojnosti, ki jih bodo imele komune, bodo lahko v celoti prišle do izraza le, če bo komuna razpolagala s politično in strokovno

(Nadaljevanje na 4. strani)

Deset let svobodne graditve v Trbovljah

Tri nove tovarne - lep uspeh

Med hribi, ki so poleti v bujnem zelenju in cvetju, na katerih stoje priviačne planinske postojanke: Kum, Partizanski vrh, Mrzlica in Kal, leži trboveljska dolina. Dolina črnega zlata, visokih tovarniških dimnikov, ki pozdravijo potnika že koj pri železniški postaji, dolga raztegnjena dolina, ki se konča v Gabrskem kjer se svet nekoliko razširi... V tej dolini prebivajo veseli ljudje, ki prežive skoro večino svojega življenja globoko pod zemljo, kamor nikoli ne prodre sončna svetloba in svež zrak. To so Trbovlje, revolucionarno mesto ob umazani Savi, ki se niso ustrašile Orjune, kapitalistov, potujčevalcev in ne obnove v novi socialistični domovini.

Če pogledamo vseh deset let nazaj, lahko ugotovimo, da se je v mestu v tem času marsikaj spremenilo, in to v blaginjo vsem prebivalcem. Zgrajenih je bilo na desetine novih stanovanjskih hiš, ki se v marsičem razločujejo od nekdanjih »knapovskih« barak. In tem se bodo priključili v bližnjih letih še novi stanovanjski bloki, tako da se bo v Trbovljah lahko reklo, da ima vsakdo spodobno stanovanje. Zgrajeni so bili novi kulturni domovi, nove ceste, vodovodi, obnovljena stara poslopja, poskrbljeno za spodobnejše vnanje lice »črne doline«, kakor so nekoč posmehljivo imenovali Trbovlje, ter ustanovljene kar tri nove tovarne — kar je brez dvoma največji uspeh desetletne svobodne graditve v trboveljskem revirju.

★

»Saj to ni mogoče!« Tako se je čudil ob pogledu na novo Strojno tovarno, ki se je razvila v letih po vojni iz majhnega obrata, že starejši Trboveljčan, ki je pred vojno delal v Osrednjih rudarskih delavnicah in sedaj živi v nekem drugem kraju.

»Da, dragi tovariš, z voljo in upanjem v uspeh je vse mogoče!« Strojna tovarna Trbovlje je danes eno izmed najmočnejših industrijskih podjetij v Zasavju. V njej najde zaposlitev veliko revirske mladine, ki se ne ogreva več za poklic svojih očetov, ki trgajo zemlji, globoko v rovih njeno bogastvo. Podjetje vzgaja svoje učence v lastni kovinarski šoli ki ima več oddelkov. STT izdeluje prvenstveno rudarske stroje, ki so znani po svoji kvaliteti že daleč po domovini.

★

Še pred nekaj leti spokojni mir v Gabrskem duši sedaj rezki glas cirkularke in drugih mizarskih strojev, ki prihaja iz nove tovarne pohištva, ki si jo je zgradil kolektiv ob podpori ljudske oblasti in s prostovoljnim delom. Podjetje, ki se imenuje Splošno strojno mizarstvo, izdeluje razno pohištvo po zelo nizkih cenah in ostala v mizarsko stroko spadajoča dela.

★

Nekako v kotu pod Ostrim vrhom stoji nedaleč od osnovne šole na Vodah tovarna finomehaničnih izdelkov »Mehanika«, ki se je razvila iz majhnega obrata finomehanike v bivših centralnih rudarskih delavnicah. »Mehanika« izdeluje vrsto priznanih predmetov iz precizne mehanike. To tovarno pa nameravajo v bližnji prihodnosti še razširiti.

Vsa zgoraj omenjena industrijska podjetja pričajo da se v rudarskih Trbovljah razvija vse bolj in bolj tudi ostala industrija, v kateri bo našlo zaposlitev še veliko revirske mladine.

Jano Koprivc

Kaj dela odbor Društva učiteljev okraja Trbovlje?

Čeprav je minilo že nekaj tednov od občnega zbora Društva učiteljev okraja Trbovlje, sodim za potrebno, da na kratko prikažem delo te organizacije, ki povezuje učitelje in učiteljice našega okraja v posebno delovno enoto, o katere delu pa smo le malo obveščeni.

Učitelji in učiteljice našega okraja po številu okrog 130, imamo svoje sindikalno društvo že nekako tri leta. Do pretekiega občnega zbora v Zagorju je vodil posle društva kot predsednik upravitelj osnovne in vajenske šole v Zg. Trbovljah, tov Rudolf Strnad. Člani so delo opravljali predvsem po štirih sektorjih, na katerih smo vzpostavili pedagoške aktive, ki so po šolah sektorjev sklicevali sektorska zborovanja učiteljstva.

Ta zborovanja so zajela strokovne nastope v razredu in razna strokovna predavanja naših in vabljenih pedagogov. Člani društva so nadalje izdelali predlog za popravo učnega načrta za posamezne razrede in vrste šol, da bi bilo šolsko delo boljše in učinkovito. Odbor je s svojimi člani sodeloval tudi pri delu SPK okraja Trbovlje, kadar je ta ustanova obravnavala namestitve in premestitve učnih moči oziroma kadar so se določale nagrade za vestno in požrtvovalno delo učiteljev. Člani odbora so v nekaterih primerih pomagali članom društva na terenu z nasveti ter z razčiščenjem nastalih sporov in nesporazumov. Skratka: društvo je skušalo povezati članstvo v zavesten delovni kolektiv, ki naj skupno z ostalimi delovnimi ljudmi pomaga graditi socializem, to pa zlasti na področju izobrazbe in prosvete.

Na občnem zboru v Zagorju izvoljeni odbor našega društva je na svoji prvi seji izbral za predsednika tov. Štefana Marcijana, upravitelja osnovne šole na Lokah nad Zagorjem. Polnoštevilna udeležba odbora je bila znamenje, da se učiteljstvo zaveda, da mora novi odbor ne samo ohraniti aktivnost članov na dosedanji višini, temveč do mora v delo ponesti še večji polet, zlasti pa dati delu pedagoških aktivov po sektorjih širšo in boljšo vsebino. Ob ugotovitvi da nekateri člani društva izjavljajo — sicer »neuradno« — da od sindikata nimajo nikakih koristi in da samo plačujejo članarino, je odbor prišel do sklepa, da bo v bodoče treba več obiskov članov po šolah, da morajo biti sektorska zborovanja pogostejša in da morajo zajeti sleherno čeprav najsamotnejšo šolo. Odbor je zlasti izrekel polno priznanje vsem tistim članom in članicam ki širijo izobrazbo in vzgajajo našo mladino v eno- in dvooddelčnih šolah. Delo teh učiteljev ni nikdar dovolj ocenjeno ne po članih društva v centrih, ne po pristojnih političnih in drugih forumih. Imamo n. pr. primere, ko se mora učitelj ali učiteljica na taki šoli boriti ne samo z raznimi materialnimi nevšečnostmi in zaostalostjo kraja, boriti se mora celo z raznimi vaškimi ali krajevnimi »predstavniki«, ki mislijo, ker so v vasi vse »od posestnika do gostilničarja in verižnika«, da lahko gospodarijo in odločajo tudi na področju kulture in prosvete. Za te sta učitelj ali učiteljica »napredna« samo toliko časa, dokler trobita v njihov rog, če pa tega ne napravita, sta učitelj ali učiteljica »nazadnjaška in celo farška«

Ker je odbor ugotovil nekaj takih konkretnih primerov, je odločil posebno komisijo, ki bo take svoje člane obiskala in pomagala na množičnih sestankih, na roditeljskih zborih in pri odborih množičnih organizacij, ali pa pri političnih in oblastnih organih take »prijatelje« izobrazbe in kulture razgaliti. Ker je delo naših članov takšne narave, da veže člane za daljšo dobo na sam kraj službovanja, naj sektorski sestanki tudi glede oživljanja družabnosti nudijo članstvu v bodoče več.

Ko danes obravnavamo vprašanje družbenega upravljanja naših šol in prosvetnih ustanov na splošno ter soglasno zahtevamo reformo našega šolstva, je bil odbor društva mnenja, da tudi mi izdelamo po naših izkušnjah in prav tako ob ugotovitvah referentov na republiškem zboru učiteljskih društev LRS predlog, kako naj se reformira naš šolski sistem. Tudi mi zahtevamo enotnost, predvsem pa praktično uporabljivost znanja, ki ga mladina pridobi in prinese s šol v življenje. Odbor je nadalje pozdravil sklep zbora društev učiteljev v Kopru, da bodo v bodoče vsi člani društva ob primerno zvišani članarini prejemali svoje stanovsko glasilo »Prosvetni delavec«, kar bo delo in zanimanje za delo društva med člani našega društva gotovo dvignilo.

Ob pomoči svojih članov, SPK našega okraja in vseh ostalih odločilnih forumov bodočih komun želi odbor ne samo dvigniti strokovno delo svojih članov, temveč želi, da zavedni člani sindikalnega društva učiteljev okraja Trbovlje stoje z ostalimi delovnimi kolektivi z ramo ob rami v prvih vrstah v borbi za socialistično bodočnost naših narodov.

Jože Kenk.

Iz Hrastnika

Dejavnost odbora Rdečega križa v Hrastniku je bila pod predsedstvom tov. Viktorja Plavštajnerja prav uspešna. Število članstva se je dvignilo od 600 skoraj na 800. Začeti tečaj prve pomoči je odbor nadaljeval in slavnostno zaključil. Od 18 mladink je opravilo petnajst zadeven izpit in dobilo spričevala. Ob koncu tečaja so tudi priredili srečolov, za katerega so nabrali lepe dobitke od hrastniških podjetij — dobiček pa so porabili za zdravstveno kolonijo v Savudriji. S pomočjo hrastniških sindikalnih podružnic je odbor RK poslal sedem potrebnih otrok na zdravljenje v Savudrijo. V Protituberkuloznem tednu je odbor razpečal za 9400 dinarjev blokov. Za pomoč poplavljencem ob lanski povodnji v celjski okolici in drugod je odbor RK organiziral nabiralno akcijo, ki je dala 16.190 din za ponesrečence.

Meseca avgusta lanskega leta je odbor Rdečega križa izvedel akcijo za zbiranje prostovoljcev za oddajo krvi. Uspelo je zbrati 569 prostovoljcev, ki so bili pripravljeni oddati kri za bolnike in ponesrečence. Ker pa je bila ekipa za odvzem krvi preobremenjena in ni mogla priti pravočasno v Hrastnik, se je odvzem krvi odložil.

V mesecu oktobru je društvo nato izvršilo priprave za novi tečaj za prvo pomoč, v katerega se je vpisalo 35 deklet. Tečaj bodo predvideno končali letos sredi aprila.

V Tednu Rdečega križa je odbor organiziral dve zdravstveni predavanji, ki pa nista bili dobro obiskani. Lansko leto je imelo društvo 160.676 din dohodkov in 137.217 din izdatkov.

Na letošnjem občnem zboru so člani izvolili nov odbor, tako tudi predsednika društva, ker odhaja dosedanji agilni predsednik na novo službeno mesto. Upamo, da bo tudi novi odbor hodil po stopinjah dosedanjega delavskega odbora. — Ob zaključku redakcije te številke smo izvedeli, da je predsedniško mesto RK v Hrastniku prevzel tov. Silvo Žnidaršič, gimnazijski učitelj.

Nepoboljšljivi mladi tat. — V hrastniški steklarni je bil v službi 20-letni delavec Milan Ferčec, doma iz Koprivnice na Hrvatskem. Stanoval je v tovarniškem Samskem domu v Podkraju. Tu je pred mesecj izmaknil svojim tovarišem okrog 8000 din. Dobil je pohlep tudi po steklu; ponoči se je splazil v tovarniško skladišče in odnesel nekaj stekla. Zato je bil odpuščen iz službe. Zapustil je Hrastnik.

V noči od 14. na 15. t. m. pa se je fant spet vrnil v Hrastnik z vlakom. Napotil se je v Samski dom in počakal, da so šli fantje zjutraj ob štirih v službo. On pa si je v odsotnosti svojih bivših kolegov dobro nabasal s seboj prinešeno vrečo ter se zjutraj odpeljal nazaj proti Zagrebu. Med potjo pa ga je že v Sevnici prijela Ljudska milica in ga poslala z ukradenimi rečmi nazaj v Hrastnik. V vreči so našli: čevlje, obleko, perilo, puloverje itd — v žepih tega mladega dolgoprstneža pa še tri žepne ure ter 13.000 din gotovine. Skupna vrednost vsega ukradenega blaga in denarja znaša 70.000 din. — Dolgoprstni Milan čaka sedaj v trboveljskih okrajnih zaporih na plačilo za vse tri tatvine. Izvedeli smo, da je fanta speljalo na stranpota nesrečno kvartopirstvo, ki smo nanj v revirjih žal vse premalo pazljivi.

L. H.

Veliko zanimanje za razstavo o higiensko-tehnični zaščiti dela v Trbovljah

Malokatera razstava je naletela v Trbovljah na tako velik uspeh kot razstava o higienskotehnični zaščiti dela, ki so jo otvorili v restavraciji »Turist« v petek 11. februarja. Od jutra do večera so razstavni prostori polni ljudi iz Trbovelj in drugih krajev Zasavja. V skupinah so obiskali to poučno razstavo tudi delavci raznih podjetij iz krškega okraja. Razstavo in poučne filme, ki jih vrtijo prav tako v »Turistu«, so si ogledali tudi vsi oddelki trboveljske gimnazije. Dijaki so vsak razstavljen predmet ogledovali z velikim zanimanjem.

J. K.

TEKMOVANJE DOPISNIKOV

„ZASAVSKEGA VESTNIKA" pod geslom „Deset let svobodne graditve"

Letos bomo praznovali desetletnico naše osvoboditve, hkrati pa tudi desetletnico svobodne graditve naše socialistične domovine. Da bi tudi naš »Zasavski vestnik« čim dostojneje počastil ta zgodovinski jubilej, razpisuje uredništvo lista tekmovanje dopisnikov »Zasavskega vestnika«. Članki, poročila, dopisi in reportaže za list naj obravnavajo razvoj naših društev, organizacij podjetij in ustanov, komunalno dejavnost, delo naših prosvetnih in športnih društev in podobno, posebno pozornost pa naj naši dopisniki posvetijo vprašanju delavskega samoupravljanja, prav tako izgradnji naših komun. Iz vseh teh poročij in sestavkov naj bi bila razvidna desetletna rast in razvoj vseh področij naše družbene graditve. Seveda so dovoljeni tudi specialni časniški sestavki.

Za enajst najboljših časniških sestavkov razpisujemo poleg običajnega honorarja še 11 nagrad v skupnem znesku 20.000 din in sicer:

1 nagrada	5000 din,
5 nagrad po	2000 din
5 nagad po	1000 din

Tekmovanje bo trajalo od 15. februarja do 15. maja 1955.

Tekmuje lahko vsakdo — dopise pa je poslati na Uredništvo »Zasavskega vestnika« v Trbovljah.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA »ZASAVSKEGA VESTNIKA«

Komune — nov poseg socialistične preobrazbe

(Nadaljevanje s 3. strani)

najboljšimi kadri. Glede na sedanjo situacijo pa dobi človek vtis, da bo to trd oreh. Najboljši kader strokovnjakov ostane bodisi v središčih, kot so Ljubljana in Maribor, ali pa se zaposli v podjetjih, kjer ima šestokrat boljše delovne in življenjske pogoje. Zato bodo tudi o tem vprašanju potrebne načelne in konkretne razprave.

S. G.

Iz Litije in okolice

Dan Prešernove smrti, praznik vsakoletne slovenske kulture, smo slavili v Zasavju z več prireditvami. Kulturna Litija se je oddolžila pesniku Prešernu s slovesno akademijo, na kateri so sodelovali profesorji litijske gimnazije, dijaki in gojenci Glasbene šole.

Prešernove proslave pa so bile tudi po vseh večjih krajih litijske okolice, predvsem na vseh šolah.

Zaključek kuharskega tečaja

Poročali smo že, da je agilni RK v Litiji povabil litijska in okoliška dekleta v šesttedenski kuharski tečaj, ki ga je vodila tov. Iva Kolšek. V tečaju so se dekleta seznanila tudi z ročnim delom, obvezno so nadalje obiskovala predavanja Ljudske univerze, osnovna načela naše današnje družbene ureditve pa jim je tolmačila tov. Minka Strlekarjeva — Slavka. Ob zaključku lepo uspelega tečaja so priredili razstavo, ki je privabila mnogo obiskovalcev. Vsi ti so bili soglasni, da so taki tečaji našim dekletom nujno potrebni. Na slavnostni zaključek tečaja je prišlo tudi več predstavnikov naše ljudske oblasti in množičnih organizacij, med njimi tudi litijski ljudski poslanec in predsednik okraja tov. Miha Berčič ter predsednik Okrajne zadružne zveze tov. Stane Keber. Lep uspeh razstave je priznanje vsem, ki so jo omogočili

Nova zima

Letošnja zima pa res — nori! V času, ko bi moralo biti največ snega, pa imamo kopno. 10. februarja 1955 se je začelo — po jasnem, sončnem dnevu — bliskati in grmeti, kakor sredi poletja. Vmes pa je začelo deževati in je tudi naletaval sneg, ki je pobelil dolino. Seveda so zasneženi tudi vsi hribi nad Litijo.

Občni zbor litijskega „Partizana"

Na občnem zboru litijskega »Partizana« so se poglobili v vso problematiko, ki ovira razvoj in napredek te naše telesnovzgojne organizacije. V litijskem »Partizanu« so aktivni predvsem pionirski in mladinski odseki. Izrečena pa je bila želja, naj bi začeli z redno telovadbo tudi člani in članice. Odbor društva želi, da bi bil v bodoče deležen večje finančne podpore kot doslej. — Telovadnico obiskuje okoli 200 mladih telovadcev, večina iz delavskih in nameščenskih družin. Za bodoči načrt so si postavili nalogo, da bodo pritegnili tudi kmečko mladino iz okolice in s tem zadostili cilju »Partizana«, ki mora vzgajati telesno in moralno pripadnike vseh slojev. Na občnem zboru so tudi sklenili, da bodo složno sodelovali z litijskimi športniki in njihovim društvom.

Veterinarski ambulanti — motorno vozilo

Na Grbinu pri Litiji deluje veterinarska ambulanta, ki zdravi obolelo živino v litijski, pa tudi v vseh okoliških občinah. Za redno vzdrževanje ambulante je ustanovljen poseben medzadružni odbor. V tem odboru je predstavnik vsake okoliške KZ. Medzadružnemu odboru načeljuje tov. Pavel Ambrož iz Šmartna, tajnik pa je veterinarski tehnik tov. Marjan Kubot, ki opravlja na terenu tudi umetno osemenjevanje krav. Medzadružni odbor je sklenil, da bo nudil strokovnemu osebju ambulante vso pomoč. Da bi jim olajšali pota v okolico, zlasti v Hotič, na Vače, na Prežganje, v Šmartno, Kostrevniško dolino in Javorje i. dr. bodo kupili motorno vozilo. Prav bi bilo, da bi podprla ta načrt tudi OLO in Okrajna zadružna zveza v Ljubljani.

Novi porotniki

Te dni so bili postavljeni novi porotni sodniki pri sodiščih v okraju Ljubljana-okolica. Prav ta imenovanja so načela vprašanja o izvoru te besede, zatorej naj sledi nekaj pojasnil.

Sodstvo so poznali že najstarejši narodi, tudi naši predniki. Izjavam pred sodiščem so dajali posebno važnost in priče so morale resničnost svojih izpovedi potrditi s prisego; na svoje besede so se zaklele. Besedi prisega in zakletev so slovanskega izvora, isto pa pomeni tudi beseda »rota«, le-ta je indogermanskega izvora, čeprav je v našem besedišču že tisoč let. Besedo »roto« najdemo kar v treh stavkih v brižinskih spomenikih, ki so najstarejši slovenski in celo slovanski zapiski; nastali so okrog leta 1000.

Porotniki so osebe, ki naj s svojo navzočnostjo pomagajo pri ugotovitvah dejanskega stanja v posameznih sodnih primerih. V davnih časih so priče segale porotnikom v roke v dokaz točnosti svojih izjav (od tega je nastala beseda prisega). Stari Latinci so imenovali skupino prič, sprijetih za roke »cohors rupta«, kar se je v srednjem veku obrusilo v izraz »ruota« in kasneje v »rota«, kar so sprejeli tudi naši predniki. Toliko o pomenu besede »porota«.

Za dobo prihodnjih dveh let so postavljeni iz Litije tile sodniki porotniki: Viktor Šešek, Jernej Kaplja, Milan Majcen, Ivan Otorepec, Jakob Kralj in tovarišica Darka Jenko, nadalje Metod Lajovic iz Hotiča in šolski inšpektor Ivan Tome iz Kresnic. Porotniki iz Šmartna pa so: Franc Strman, Jože Koritnik, Franc Žužek in Jože Volk.

Rojstva, poroke in smrti

V mesecu januarja se je rodilo v našem okraju 91 otrok, umrlo pa je v okraju Trbovlje pretekli mesec 51 ljudi. Poročili so se minuli mesec sledeči pari:

V občini Čemšenik: kmetovalec Franc Podlogar in kmetovalka Antonija Drnovšek. — **V občini Dol pri Hrastniku:** rudar Ivan Hotko in uslužbenka Neža Pavlič. — **V občini Dole pri Litiji:** poljedelec Henrik Jamšek in gospodinja Cecilija Sladič; gozd. delavec Alojz Vrtačnik in gospodinja Frančiška Grm; poljedelec Janez Štemphar in gospodinjska pomočnica Štefanija Potrpin. — **V občini Hrastnik:** delavec Karel Povh in gospodinja Marija Bajda. — **V občini Loka pri Zidanem mostu:** delavec Milan Szoks in gospodinja Ljudmila Moro. — **V občini Podkum:** delavec Alojz Kovač in učiteljica Jožefa Bricel — **V občini Radeče:** uslužbenec Franc Judež in šivilja Ljudmila Božiček; delavec Anton Zgorelec in delavka Terezija Johant; delavec Dominik Blaj in delavka Frančiška Funda; zidar Anton Ban in natakarica Mihaela Lešek; kmečki delavec Franc Zajec in kmetovalka Julijana Zajc, roj. Gradišar — **V občini Senožeti:** rudar Franc Vozel in delavka Štefanija Klančišar. — **V občini Trbovlje:** strojni tehnik Ivan Lazar in učiteljica Marija Klemenčič; delavec Stanislav Podbevšek in delavka Karolina Tomažič, električar Henrik Repše in delavka Ana Kavšek; strugar Alfonz Besednjak in administratorka Pavla Čretnik; uslužbenec Franc Poglajen in bolničarka Marija Benko. — **V občini Trojane:** rudar Jože Slapničar in gospodinja Frančiška Hribar. — **V občini Zagorje:** dijak Henrik Drnovšek in nameščenka Štefanija Brezovar; rudar Rudolf Juvan in gosp. pomočnica Pavla Vranič; rudar Roman Mrva in strojepiska Joža Lapuh; ključavničar Ferdo Jenko in gosp. pomočnica Jožefa Klopčič; rudar Ivan Leben in delavka Zofija Mohar; rudar Jože Drnovšek in gosp. pomočnica Vincencija Jelševar; rudar Alojz Jelševar in gosp. pomočnica Magdalena Kos; rudar Ignac Pestotnik in delavka Jovanka Kraljevič; ključavničar Milan Kastelic in trg. pomočnica Ljudmila Gričar; ključavničar Filip Gričar in šivilja Stana Markovič; komercialist Matevž Kušar in blagajničarka Zora Golob, roj. Potisek; rudar Janez Lenart in Olga Bukovšek; sobni slikar Franc Semen in natakarica Ivanka Jerman.

Umrli so:

V Čemšeniku: Alojz Jevševar (74 l.). — **Na Dolu pri Hrastniku:** Katarina Kolar (86 l.); Metka Lovrenc (2 mes.). — **V Dolah pri Litiji:** Jožefa Šivavec, roj. Erjavec (53 l.); Janez Dolinšek (57 l.). — **V Hrastniku:** Frančiška Kavsar, roj. Mašek (88 l.); Franc Letnar (54 l.); Frančiška Dolar, roj. Strikar (63 l.); Ana Hrup, roj. Učakar (45 l.); Ivan Horjak (60 l.); Marija Guerra, roj. Urbajs (75 l.). — **V Mlinšah:** Marija Grošelj, roj. Prašnikar (75 l.); Jakob Joger (74 l.). — **V Podkumu:** Jožefa Požun, roj. Kmetič (73 l.); Frančiška Bravec, roj. Mivec (70 l.); Jožef Marini (91 l.). — **V Radečah:** Matija Bajda (77 l.); Franc Gros (65 l.); Martin Matko (87 l.); Jernej Lazar (68 l.). — **V Senožetih:** Franc Omahen (76 l.). — **V Trbovljah:** Ivana Bigman, roj. Bajda (86 l.); Filip Škrabar (72 l.); Leopoldina Forte (46 l.); Danica Lebar (1 mes.); Antonija Klemenc, roj. Kure (82 l.); Pavla Stroj, roj. Kalan (72 l.); Jože Zupanc (1 dan); Franc Slapšak (74 l.); Ivan Zajc (72 l.); Franc-Dominik Jerman (78 l.); Leopold Koritnik (58 l.); Matilda Roškar, roj. Zorman (73 l.); Peter Rajevec (59 l.); Ana Gračnar, roj. Kovač (73 l); Marta Primožič, roj. Borušak (46 l.); Roza Cestnik, roj. Cestnik (75 l.). — **V Zagorju:** Terezija Ravnikar, roj. Jesenšek (80 l.); Katarina Perko, roj. Čantelj (54 l.); Cecilija Kirbiš, roj. Kovač (69 l.); Štefanija Pavšek, roj. Omahne (68 l.); Henrik Majdič (50 l.); Jože Herle (23 l.); Ivan Koci (62 l.); Rozalija Kukec, roj. Gričar (71 l.); Frančiška Šuštar, roj. Magorš (56 l.); Antonija Grčar, roj. Jerman (85 l.); Pavla Sotenšek, roj. Juvan (81 l.); Mirko Ržišnik (60 l.); Marija Šikovec, roj. Kovač (83 l.); Jožefa Kališnik, roj. Pučnik (65 l.).

PODODBOR ZDRUŽENJA REZ. OFICIRJEV JUGOSLAVIJE V TRBOVLJAH

sporoča vsem rezervnim oficirjem mesta Trbovlje, da bo v sredo, 3. marca t. l., ob 17. uri v klubskih prostorih redni letni občni zbor Združenja rezervnih oficirjev mesta Trbovlje.

Pododbor UROJ Trbovlje

Za boljše življenje — več znanja o prehrani!

(Iz gospodinjskega tečaja za delavke in uslužbenke na Gospodinjski šoli v Trbovljah)

V začetku februarja se je pričel na Gospodinjski šoli v Trbovljah dvomesečni kuharski tečaj za delavke in uslužbenke. Priglasilo se je 34 tovarišic, ki so se nato razdelile v dve skupini. Vsaka skupina obiskuje tečaj dvakrat na teden. Ker pa je delo v tečajih pisano in zanimivo, zato bo tudi »Zasavski vestnik« prinašal nekaj osnovnih nasvetov iz hranoslovja in kuhanja, tako da se bodo lahko tudi tiste tovarišice, ki ne obiskujejo tečaja, seznanile z osnovnimi problemi naše prehrane.

Vsako leto nam moda prinaša novosti. Kako nas veseli, če se lahko po modi oblečemo! Marsikatera tovarišica gleda samo na to, kako se bo oblekla, pozablja pa pri tem na prehrano. Če se ne oblači po najnovejši modi, ne bo obolela, ampak bo pridobila nekaj solidnih oblek, ki ji bodo prišle prav tudi tedaj, ko bo moda spet drugačna. Nekaj drugega pa je s prehrano. Če se ne hrani po načelih zdrave — pravilne prehrane, bo telo oslabelo in tovarišica bo obolela. Če ima morda na skrbi tudi družino, bo to napako ponovila tudi na družinskih članih. In potem pride zdravljenje. Koliko stane to njo in vso našo skupnost!

Kaj naj torej napravimo? Znanost nam bo odgovorila: prehrana je najvažnejša podlaga zdravju! Pravilno hraniti se, ni tako enostavno. Poznati je treba sestavine našega telesa in tudi sestavine živil, ki jih uživamo. Le tako bomo kos odgovorni nalogi, ki jo postavlja življenje zlasti pred ženo.

Pri kemični analizi človeškega telesa so ugotovili, da ga sestavljajo sledeči elementi ali prvine: kisik, ogljik, vodik, dušik, kalcij, fosfor, natrij, klor, žveplo, magnezij, mangan, baker, jod, kobalt in cink. Naša hrana mora vsebovati vse naštete elemente, če se hočemo pravilno hraniti. Od pravilne prehrane je odvisno naše zdravje, zmogljivost za delo, veselje do življenja itd. Poznati moramo potrebe organizma po hrani in kemično sestavo hrane. Hrano sestavljajo: beljakovine, tolšče, ogljikovi hidrati, rudninske snovi, voda in še vitamini.

Do sedaj se je mnogo govorilo o kalorični vrednosti naše hrane. Danes pa poudarjajo, da je ta kalorična vrednost pravilna samo tedaj, če bo odpadlo 10—15% kalorij na beljakovine (predvsem živalske beljakovine) 25 do 30% na maščobe in 55—60% na ogljikove hidrate. Če ni tega razmerja, hrana lahko vseeno kalorično ustreza, vendar bi človek v tem primeru kljub zadostni količini kalorij umrl. Voda rudninske snovi in vitamini telesu ne dajejo toplote, vendar so za njegov obstoj in zdravstveno stanje nujno potrebni in so tudi za nje določene posebne količine.

Ameriški urad za prehrano človeka in domače gospodinjstvo je sestavil sedem skupin živil. Iz teh skupin naj bi človek po možnosti zaužil vsak dan vsaj eno živilo.

Te skupine so:

1. *Mleko in mlečni izdelki;* ti vsebujejo živalske beljakovine, vitamine A, B, D in kalcij. Dnevno potrebuje telo vsaj pol litra mleka.

2. *Meso, ribe, perutnina in jajca.* Ta živila sestavljajo tudi živalske beljakovine. Meso naj bo v našem jedilniku štirikrat na teden, vselej po 10 dkg na osebo. Gospodinja kupi meso ali mesne izdelke dvakrat na teden in ima vselej za dva obroka. Enkrat v tednu naj pripravi ribe (Podjetje »Vitaminka« jih poskrbi po dvakrat v tednu, in sicer ob torkih in petkih). Kadar ni mesa, naj gospodinja pripravi suh fižol ali jedi s skuto. Jajc potrebuje telo dnevno pol do eno jajce. To lahko pripravimo kot samostojno jed (ocvrta jajca) ali kot dodatek k drugim jedem.

3. *Kruh in močnate jedi* vsebujejo ogljikove hidrate. Črna moka vsebuje še vitamin B, zato je prehrana s črnim kruhom s stališča zdrave prehrane boljša kot uživanje belega kruha.

4. *Maščobe* (surovo maslo, mast, margarina, olje) Dnevno potrebujemo 2 žlici maščobe. Margarina je umetna tolšča; če so ji dodani vitamini — kar je zaznamovano na ovitku pošiljke — je kalorično in vitaminsko enaka surovemu maslu. Včasih nas moti okus in cena, če jo primerjamo s surovim maslom. V splošnem pa ustreza vitaminizirana margarina, da jo namažemo otrokom na kruh.

5. *Solata, špinača ali druga zelenjava.* Ta skupina živil vsebuje vitamin C in kalcij. Zaradi lužin je potrebna za pravilno prebavo.

6. *Sadje, limone in paradižniki.* V tej skupini živil sta zastopana zlasti vitamin C in B ter kalcij.

7. *Krompir in druga zelenjava* vsebuje vitamin C in kalij.

Če hoče gospodinja svojo družino prav prehraniti, se pravi, da bodo njeni družinski člani zdravi, naj jim privošči vsak dan iz vsake od naštetih skupin živil vsaj po eno živilo.

Na Angleškem imajo navado, da obilno zajtrkujejo, od tod tako imenovani »angleški zajtrk«. Pri nas se kmetje založe s skledo žgancev, preden gredo na delo. Kaj pa delavec? Neredko se zgodi, da gre na delo tešč, ker pač »ne more« ničesar zaužiti na prazen želodec. In tako se navadijo, da hodijo nekateri tešč v službo, otroci pa tešč v šolo. In posledice? Taki otroci navadno v šoli slabo uspevajo, delavec pa ne more dela tako opravljati, kot bi ga moral. Zato naj gospodinja premisli, ali so zajtrki v njeni družini dovolj izdatni, da bo mož v službi lahko delal, otrok pa se v šoli lahko učil. Ali ni morda prav zaradi udobnosti zjutraj ostala v postelji in je družina odšla brez zajtrka na delo ali v šolo? Zapomnimo si še to, da če je bil zajtrk pomanjkljiv, naj bo vsaj malica izdatna!

Napisala sem nekaj osnovnih načel zdrave prehrane. Potrebno je, da to upoštevamo, če hočemo dobro sebi in svoji družini. Naj nobena tovarišica ne misli, češ saj sem še vedno sama in ni važno, kako se hranim. Morda bodo kje tožili, da za to ni denarja. Morda bo zato res treba znižati izdatke za pijačo, pri čemer mislim predvsem na alkoholne pijače, ki zdravju samo škodijo in pogubljajo cele družine.

Za sedaj še nekaj kuhinjskih nasvetov in receptov

Če hočeš imeti dobro *govejo* ali *kostno juho,* ne pusti da ti meso leži v vodi, temveč ga operi pod tekočo vodo in pristavi v mrzlo vodo. Mrzla voda izluži topljive beljakovine (albumin), zato je juha bolj okusna. Juha naj počasi zavre in naj vre 2 do 3 ure. Pen ne pobiraj! Pridaj na kostnem mozgu ali na masti prepraženo debelo narezano čebulo, korenje, por, peteršilj, zeleno, rumeno kolerabo, zelnat storž, lovorov list, cel poper in paradižnik. Juho obarvamo tudi s čebulnimi olupki. Spomladi pa posušimo grahove luščine ter jih pridevamo v juho. Zelenjavo pridenemo v juho takoj in ni treba čakati da zavre. Juho osolimo in pustimo, da počasi vre. Za juho vzamemo prsni kos, rebra, flam in rep.

Kaj zakuhamo na juho? Če ima gospodinja na razpolago čas in jajca, bo pripravila domače rezance, zdrobove žličnike — če pa ne utegne, bo zakuhala kupljene (tovarniške) testenine, ovsene kosmiče ali riž.

Goveji zrezki v čebulni omaki. Vzamemo meso od stegna, poberemo z njega kožico in narežemo zrezke. Preden denemo meso na desko, jo zmočimo, ker suhi les vpija mesni sok. Dobro je, da zmočimo tudi kladivo, kadar tolčemo zrezke. Meso režemo z ostrim nožem pravokotno na mesna vlakna. Tako dobimo lepše kose, obenem pa preprečimo prekomerno izcejanje mesnega soka. Narezane zrezke potolčemo, posolimo in na obeh straneh pomokamo. Nato jih hitro opečemo na vroči masti z obeh strani in jih zložimo v primerno kozico. Na masti prepražimo še drobno zrezano čebulo in jo pridenemo k mesu. Pridamo še lovorov list, dva seseklijana zrna česna in pokrito dušimo, da se meso zmehča. Prilijemo kostno ali zelenjavo juho, in sicer toliko, da je omaka lepo gostljata. Po okusu jo osolimo, pridenemo 1 do 2 žlici kisle smetane ali gorčice.

Krompirjevo testo za svaljke, cmoke, krokete. Na 1 kg krompirja vzamemo 20 dkg moke, 1 do 2 jajci, 1 žlico masti, sol. Kuhan krompir olupimo, pretlačimo, pridenemo mast, jajca, sol in moko, hitro pognetemo v testo, oblikujemo cmoke, korenjčke ali krokete. Svaljke in cmoke kuhamo v vreli slani vodi, korenjčke in krokete pa ocvremo na masti.

Jedi iz krompirjevega testa lahko damo poleg solate ali kake druge zelenjave na mizo. V tem primeru bomo testo naredili z jajci. Če pa damo jedila iz krompirjevega testa poleg mesa ali mesne omake na mizo, tedaj jih lahko pripravimo brez jajc, vzamemo pa malo več moke.

Krhko testo za razne pite, drobno pecivo. Za srednje dobro testo vzamemo na 1 kg moke pol kilograma margarine (ali surovega masla), 20 dkg sladkorja, 2 celi jajci, 2 zavitka pecilnega praška, 1 dcl mleka, limonove lupine, 1 zavitek vanilijevega sladkorja.

Za bolj preprosto testo lahko vzamemo na 1 kg moke ¼ kg maščobe, a zato 2 dcl mleka, ostale primesi ostanejo nespremenjene.

Če hočemo imeti še boljše testo, pa vzamemo na 1 kg moke ¾ kg maščobe, mleka ne damo nič, ostale primesi pa ostanejo nespremenjene.

Margarino in sladkor umešamo, pridamo sladkor, nato še cela jajca drugega za drugim. Med moko zamešamo presejan pecilni prašek. Nato zmešamo vse skupaj, pridenemo mleko in limonine lupine ter urno pognetemo v testo. Da se ne prijemlje rok, razvaljamo parkrat z valjarjem in zložimo skupaj. Tako pripravljeno testo pustimo, da počiva pol ure, nato ga lahko uporabljamo. Če delamo pito, zvaljamo najprej polovico testa v veliko-sti in obliki pekača ter na pol spečemo. Potem namažemo z nadevom, pokrijemo z drugo polovico testa, pomažemo z raztepenim jajcem in spečemo. Pečeno potresemo s sladkorjem v prahu in razrežemo na poljubne kose.

Nadev za sirovo pito. Pretlačimo 1 kg skute, posebej umešamo 10 dkg margarine, 20 dkg sladkorja, 2 rumenjaka, limonine lupine, vanilijev sladkor in sneg 2 beljakov. Vse primešamo k siru. Namesto margarine vzamemo lahko smetano ali surovo maslo.

Nadev za orehovo pito. Umešamo 5 dkg margarine (smetana ali surovo maslo), 15 dkg sladkorja, 20 dkg zmletih in z vrelim mlekom poparjenih orehov, cimet, limonine lupine, 2 žliciruma. Če je nadev preredek, primešamo po potrebi drobtin.

Nadev za jabolčno pito. Jabolka (1 kg) operemo in naribamo na rezance. Nato damo v kozico 1 žlico margarine ali surovega masla, pridenemo naribana jabolka, 15 dkg sladkorja in cimet. Ko je na pol zdušeno, rabimo za nadev.

Navedeno krhko testo razdelimo na tri dele in rabimo za tri različne pite. Količina nadeva je predvidena za 1/3 testa. Kadar delamo samo eno izmed pit, tedaj vzamemo manj testa, ali pa naredimo več nadeva.

Marmornik. 1/4 kg margarine, 30 dkg sladkorja, 4 jajca, 3 dcl mleka, 1/2 kg moke, limonove lupine, vanilijev sladkor, 1 in pol pecilnega praška, 2 žlici kakaa. — Margarino, sladkor in rumenjake umešamo, da naraste. Med moko presejemo in zamešamo pecilni prašek. Nato prilivamo med margarino mleko ter dodajemo moko. Nekaj moke pustimo, da jo umešamo v testo s snegom 4 beljakov. Ko je testo umešano, ga razdelimo na dva dela ter enemu primešamo kakaa, ki smo ga zmešali z dvema žlicama sladkorja in 1 žlico mleka. Testo zlagamo v dobro pomazan in z moko potresen model (podolgovata ali okrogla oblika ali pekač) izmenoma belo in rjavo testo. Oblike napolnimo do polovice. Pečemo v zmerno topli pečici 3/4 ure. Pečeno zvrnemo iz modela ter potresemo s sladkorjem. A. B.

Ali si že član Prešernove družbe?

Bogati dar, ki so ga letos dobili naročniki Prešernove družbe, je vzbudil splošno zadovoljstvo vseh njenih članov, zlasti še njen koledar ter knjiga »Dežela sveta«. Za prihodnje leto pa nam bo Prešernova družba spet pripravila lep knjižni program; tako bodo dobili člani te družbe za 300 din: 1. KOLEDAR ZA LETO 1956, 2. Ivan Potrč: ZLOČIN, roman (pripomba uredništva: pisatelj je letošnji Prešernov nagrajenec za svojo knjigo »Na kmetih«), 3. Vekoslav Kaleb: ČAR PRAŠINE, povest, 4. Anton Ingolič: DEČEK Z DVEMA IMENOMA, mladinska povest, 5. Gustav Šilih: VZGOJA NAŠIH OTROK, poljudnoznanstveno delo. — Kdor od članov bo doplačal 50 din, bo dobil še knjigo »ZDRAV ČLOVEK V ZDRAVEM OKOLJU«. — Člani, ki bodo prejeli knjige po pošti, doplačajo 20 din za poštnino.

Prešernova družba bo letos sprejemala člane SAMO DO 10. APRILA, po tem roku se novi člani za knjižno zbirko 1956 Prešernove družbe ne bodo več sprejemali. Zato naj torej vsakdo pohiti in plača naročnino za Prešernove knjige, saj mu za to ne bo žal!

Poleg knjig še veliko nagradno žrebanje za vse naročnike

Radijski aparati, kolesa, kuhinjske oprave, spalnice, knjižne zbirke, razni praktični predmeti, blago za obleke in podobno. Dobitki bodo vredni nekaj milijonov dinarjev. — Vsak član Prešernove družbe bo dobil v Koledarju za leto 1956 dva kupona s številko, ki bo služila za žrebanje. — Iz vse Slovenije dobiva Prešernova družba v Ljubljani že lepa darila. Tudi v našem okraju so dala podjetja svoje prispevke, in sicer: Splošno strojno mizarstvo v Trbovljah 1 KUHINJSKO KREDENCO, Rudnik Zagorje 1 TONO PREMOGA, Steklarna Hrastnik 1 SERVIS (stekleni sodček) in 1 SERVIS ZA KOMPOT, Strojna tovarna v Trbovljah 1 ELEKTRIČNI PEKAČ, Papirnica Radeče 8 ZAVITKOV BREZLESNEGA PAPIRJA, Podjetje »Mehanika« v Trbovljah 1 KOMPLETNO OKOVJE ZA SPALNICO. — Ostala podjetja v Zasavju! Posnemajte dosedanje darovalce in sporočite, kaj boste prispevala za veliko nagradno žrebanje Prešernove družbe.

Utrdimo poverjeniško mrežo!

Na zadnji seji Okrajnega odbora Prešernove družbe v Trbovljah so podrobno razpravljali, kako razširiti krog poverjenikov in s tem v zvezi število naročnikov na knjige Prešernove družbe. Posebno dobro so prijeli za delo v Radečah; tamkaj je neutrudni poverjenik Knavs sam zbral že 160 članov ter poleg tega organiziral poverjeniško mrežo v okoliških krajih Svibno, v Papirnici, Loki, Zidanem mostu in na Studencih. Na področju komune Radeče je sedaj 205 naročnikov za Prešernove knjige.

Kaj pa ostali kraji? Hrastnik in Zagorje še nista poslala poročil, medtem ko si je v Trbovljah zadala mestna SZDL veliko nalogo, da bo vsaj vsak deseti prebivalec komune naročil knjige Prešernove družbe. Kako bo ta akcija v Trbovljah potekala, bomo še poročali. Če bo SZDL mesta Trbovlje izpolnila svojo nalogo, potem bodo Trbovlje prav gotovo nosilo zastavo v pogledu zbiranja naročnikov za knjige Prešernove družbe.

V vsako hišo knjige Prešernove družbe!

Anton Lebar, Zagorje:

O varnosti pri delu v rudarstvu

Nezgode na dnevnih obratih

Ko govorimo o nevarnostih v rudarstvu, mislimo predvsem na nezgode v jami. Toda tudi delo na dnevnih obratih rudnika je povezano z marsikatero nevarnostjo za zdravje in življenje posameznika. To velja še tembolj, če pomislimo, da je na dnevnih obratih zaposleno večje število mladoletnih delavcev.

Mnogo nesreč bi izostalo, če bi prizadeti delali z večjo previdnostjo in z boljšim razumevanjem.

a) Obleka, zaščitne naprave in splošna navodila:

Pri našem današnjem obhodu po zunanjih obratih rudnika se bomo ustavili najprej na rudniški separaciji ter si ogledali, kje groze tam zaposlenim ljudem nevarnosti in zakaj.

Oglejmo si najprej našo obleko! Vedeti bi morali, da je lahko vzrok nezgode na raznih delovišči preohlapna ali raztrgana delovna obleka, prosto viseči trakovi predpasniki itd. Res je sicer, da so zlasti vsi gibljivi nevarni deli strojev zavarovani na ta ali na oni način pred dotikom z njimi, vendar se nesreče pri strojih zaradi neprimerne obleke še vedno dogajajo.

Pomni: **Telesu prilegajoče se obleka varuje pred nezgodami! Ohlapna obleka pri delu je nevarna!**

Ko smo slišali, kakšna mora biti delovna obleka, še pomislimo, kaj bomo obuli. Dobra, primerna obutev je tudi važna za preprečevanje nezgod. Posebno neprimerna je n. pr. platnena obutev za delavce, zaposlene ob izbiralnem traku na separaciji in seveda tudi povsod tam, kjer morejo padajoči predmeti povzročiti poškodbe na nogi ozir. stopalu; nadalje pri prevažanju vozičkov, pri delu s kislinami, z žarečim železom, ob ognju itd. te najbolj varujejo dobri usnjeni čevlji.

Pomni: **Zavaruj si noge pri delu z močnimi čevlji!**

Tudi ni vseeno, kaj denemo na glavo. Brez pokrivala, z dolgimi lasmi (ženske!) smo v ravno takšni nevarnosti kot z ohlapno obleko; še celo v večji. Na delovišči kjer je nevarnost padanja predmetov, nas bo močno zaščitno pokrivalo varovalo pred morebitno nezgodo.

Pomni: **Uporabljaj pri delu primerno pokrivalo!**

Ko smo se torej pravilno oblekli, dobro obuli in primerno pokrili glavo, se vprašajmo, kakšna naj bo naša ostala oprava!

Brez zaščitnih naočnikov ne smemo k vsakemu delu. Saj vemo, da nastajajo pogoste ranitve oči pri obdelavi raznih delovnih predmetov, kakor n. pr. pri kovanju, pri žaganju, rezanju, zakovičenju, brušenju, varjenju, sekanju, pri drobljenju karbida, apna, smole itd. Delci obdelanega predmeta odskakujejo okrog in seveda ni čudno, če odskočijo tudi v oči pri delu navzočih oseb.

Pomni: **Nosi zaščitne naočnike pri vseh za oči nevarnih delih! Kaj raje nosiš — stekleno oko ali zaščitne naočnike?**

Ker še ne vemo, kod vse bomo med delom hodili, bomo za vsak primer vzeli s seboj še zaščitni privezovalni pas. Znano je, da moramo na zunanjih obratih rudnika pogostokrat delati na krajih, ki so visoko od tal, kjer imamo čestokrat malo ali pa sploh nobenega varnega prostora, kamor bi stopili. Pri takšnih in podobnih delih kaj hitro zgubiš ravnotežje in padeš v globino. Da se izognemo tej nevarnosti, bo prav, da smo vzeli s seboj varnostni pas. Z njim se bomo privezali na varno mesto, od koder bomo šli brez skrbi, bodisi v zbiralnik premoga (bunker), sipalnik, na visoke delovne odre, drogove in podobno.

Pomni: **Pri delu, kjer nimaš varnega stojišča, se naveži!**

Nekdo iz naše skupine je pred vhodom še vprašal: »Kako pa je z okrepčilj med delom?« — Da, tudi primerno okrepčilo je telesu potrebno med delom. Težko fizično delo in delo v vročini povzroča, da se človek poti. Ob potenju izgubljeno energijo je treba nadomestiti s hrano in primerno pijačo. Na vročih delovnih krajih je posebno važna pijača. Samo po sebi je umevno, da je nevarno in zaradi tega tudi strogo prepovedano uživati neposredno pred začetkom dela in med delom alkoholne pijače. Da se dobro odžejaš, je priporočljiva topla pijača (mleko, kava, čaj itd.). Uživanje prevelikih množin tekočin pa je za človeški organizem seveda škodljivo, trpeti žejo pa tudi ni dobro.

Pomni: **Izogibaj se mrzlih pijač! Med delom pij v zmernih količinah mleko, sladko kavo ali čaj, toda — toplo!**

Z navedbo obleke, obutve, oprave in telesne preskrbe smo poudarili osnovne zahteve za varnosti pri delu. Nismo se pa dotaknili še raznih drugih zaščitnih sredstev, ki jih uporabljamo pri delu. Treba je vedeti, **da je namen zaščitne oprave zavarovati človeka oziroma njegove poškodbam izpostavljene organe.** Vsak uvideven človek in delavec bo tako zaščitno opravo z veseljem sprejel in z razumevanjem uporabljal, čeprav se mu spočetka ne bodo zdela ravno udobna. Kdo pa bi bil rad po lastni krivdi pohabljenec? Kdo bi rad, da bi mu po prestani nesreči očitali: »Saj si bil sam kriv!« in podobno. Nihče!

Pomni: **Da si ne boš delal lastnih očitkov in jih poslušal od drugih, da ne boš trpel nepotrebnih bolečin ali ostal morda celo po nezgodi pri delu pohabljenec, uporabljaj zaščitna sredstva! Zavedaj se pa tudi, da je lastna previdnost prvi pogoj tvoje zaščite! Pomisli pa tudi, da je tvoja nezgoda nesreča tudi za tvoje svojce!**

Že staro rudarsko pravilo narekuje, da morajo starejši in izkušeni delavci poučevati in svariti ter opominjati mlajše na nevarnosti pri delu. Med mladino, pa tudi med nekaterimi odraslimi delavci naletimo na ljudi, ki hočejo več ali vse bolje vedeti kot njihovi starejši in izkušeni delovni tovariši. Mi pa bomo na našem obhodu hvaležno sprejeli vsak dobrohoten nasvet in opomin.

Pomni: **Poslušaj strokovne nasvete starejših in izkušenih tovarišev! Nihče ni tako učen, da se mu ne bi bilo treba več učiti!**

Pa še nekaj nasvetov, preden gremo dalje! Ne vtikaj se v delo drugih delavcev! Ne oddaljuj se brez dovoljenja v druge obratne prostore! Po delovišču hodi previdno in mirno! Hodi desno! Na stopnicah se oprijemaj ograje! Ne meči ostankov jedi, papirja, olupkov, cigaretnih škatlic in podobnega naokrog! Ne kadi kjer je kajenje prepovedano! Ne pljuj po delavnicah po tleh! Ponašaj se in govori spodobno!

b) Na separaciji:

Končno smo le odšli na pot. Prijazni varnostni tehnik, ki ga je dodelilo obratovodstvo naši skupini kot strokovnega vodjo, se je ustavil pred separacijo in nam pričel razlagati.

Nenehno premikanje polnih in praznih vozičkov na dvorišču pred separacijo je vir mnogih nevarnosti. To delo terja ročnost, telesno urnost in skrajno pazljivost. Okornega ali nepazljivega delavca kaj hitro zgrabi ali zbije voziček. Če prideš med vozičke, je težja nezgoda skoro neogibna. Tudi mehanizirane in odvozne naprave povečavajo nevarnost pri delu, če ne ravnaš z njimi po predpisih in o pravem času.

Pomni: **Pri vožnji vozičkov imej odprte oči in ušesa! Ne vtikaj se v stroje ali pa v signalne naprave, s katerimi nimaš opravka! Ne stopaj med vozičke, dokler se ne ustavijo! Pri odpravi obratnih motenj najprej ustavi prevozne naprave! Pri spenjanju in odpenjanju vozičkov se ne nagibaj med njje! Glej, da te pri tem delu ne zgrabi za roko!**

Iz dovozišča smo stopili v separacijsko poslopje k prebiralnemu traku. Poslušajmo, kaj pripoveduje naš spremljevalec!

Tudi pri prebiralnem traku, rešetkah, mrežah in sitih je potrebna previdnost. Posebno nevarno in zato tudi prepovedano je stopati na tekoč prebiralni trak, rešetke, mreže in sita, ko so v pogonu. Zbiralci jalovine morajo biti razmeščeni v zadostni medsebojni razdalji, da ne bi morda kdo s svojim orodjem zadel v bližini stoječega tovariša. Če pa morda najdete med premogom razstrelivo, ga je treba seveda takoj oddati pristojnemu nadzornemu organu. Zaščitne naprave pri strojih smemo odstraniti le tedaj, kadar stroji mirujejo. Ravno tako je prepovedano čiščenje, mazanje in popravljanje strojev med obratovanjem.

Pomni: **Ne stopaj na tekoči prebiralni trak premikajoče se rešetke, mreže in sita! Popravljaj, maži in čisti stroje le takrat, kadar mirujejo! Ne odstranjuj zaščitnih naprav! Posamezni zbiralci jalovine morajo stati pri delu v zadostni medsebojni razdalji! Najdeno razstrelivo takoj oddaj!**

Iz separacije smo se napotili po stopnicah navzgor v zbiralnik (bunker) premoga. Tu je naš spremljevalec nadaljeval:

Pri delu v zbiralnikih premoga pride do nesreč zaradi neupoštevanja varnostnih predpisov. Te nesreče so največkrat smrtne. Premog, ki drsi skozi ustnik zbiralnika v vagone, se večkrat zagozdi. Delavec, ki bi poskušal ta premog sprožiti, mora biti navezan, ker bi ga sicer premog potegnil s seboj v globino. Kar pa je sprožitev premoga izredno nevarno delo, se ga smeš lotiti le po odredbi in pod nadzorstvom svojega predstojnika.

Pomni: **Pri delu v zbiralnikih premoga se naveži! Po vstopu v zbiralnik si najprej poišči varno stojišče! Ne hodi v zbiralnik premoga z odprto lučjo!**

(Nadaljevanje na 6. str.)

Tukaj odrežite!

DOPISNICA

Znamka za 10 din

Upravi

„Zasavskega vestnika"

TRBOVLJE

uprava rudnika

Iz življenja športnih organizacij

Vso skrb idejni, kvalitetni in množični utrditvi članstva

(Z občnega zbora ŠD „Rudarja" v Trbovljah)

Potrebna je enotnost, potrebno je skupno delo, če hočemo, da bodo trboveljski športniki dosegli v bodoče še več uspehov. To je potrdil tudi letni občni zbor največjega športnega društva v Zasavju, ŠD »Rudarja«, ki je polagalo obračun svojega dela pretekli petek v dvorani Delavskega doma v Trbovljah.

Poročila na občnem zboru so pokazala, da je društvo napravilo v razvoju športa korak naprej, četudi še ne v toliki meri, kakor bi bilo želeti. Sama diskusija pa je potrdila, da je v Trbovljah mogoče razviti športno dejavnost v vseh področjih, saj so za to dani vsi pogoji.

Če pogledamo število članstva, se nam zd. za Trbovlje premajhno. Skupno 944 članov, od katerih je le 510 aktivnih, je vsekakor tudi lepa številka, toda za Trbovlje vendar premajhna. Lani je članstvo porastlo za 267, kar je tudi napredek. — V društvu je delovalo lansko leto 12 sekcij in sicer: nogometna, košarkarska, smučarska (ki se je med letom odcepila od društva), rokometna, namiznoteniška, kolesarska, plavalna, kegljaška, boksarska, šahovska, lahkoatletska in odbojkarska.

Celotno društvo je imelo v lanskem letu 347 nastopov, za 20 več kot leta 1953. Največ nastopov je imela nogometna sekcija in sicer 143, rokometna 49, košarkarska 41 itd. — najmanj pa lahkoatletska in odbojkarska, ki sta meli samo po en nastop. — Razveseljivo je nadalje, da je društvo večino sklepov, ki so bili sprejeti na lanskem občnem zboru, izvršilo. Lahkoatletska steza še ni v celoti končana (lahkoatletika je najšibkejša točka društva) vendar bo le ta še letos uporabna za vse lahkoatletske nastope in je upati tudi v tem pogledu na izboljšanje in napredek. — Z gradnjo nove tribune društvo še ni začelo, ker je treba v Trbovljah skončati druge, važnejše objekte, kakor na primer novo kopališče, Delavski dom itd. Društvo je tudi lansko leto izvedlo svojo tombolo in z njo uspelo. Uredilo je nadalje košarkarsko igrišče ter osvetlilo stadionske prostore.

Društvo se je v letu borilo proti vsem pojavom profesionalizma ter je vzgajalo mladino v pravem športnem duhu. Med letom je ŠD »Rudar« v celoti sodelovalo pri proslavi 100-letnice trboveliske občine z istočasno slovesnostjo 150-letnice trboveljskega rudnika ter praznovanjem 30 obletnice zloma Orjune. Prav tako je društvo organiziralo več gostovanj in jih združilo z izleti članstva. Polnoštevilno so se člani ŠD »Rudarja« udeležili velikega zleta na Ostrožnem, posebna ekipa kolesarjev pa je odšla tjakaj v koloni. — Ob zaključku leta je društvo gostovalo na proslavi Dneva rudarjev v Kreki z 39 športniki; ob tej priložnosti je nastopila tudi odbojkarska ekipa, ki je bil njen prvi nastop v lanskem letu.

O delu posameznih sekcij

Kakor že rečeno, so imeli največ nastopov **nogometaši**, in sicer 143. Pohvalno za to sekcijo je, da se je znala lotiti vzgoje mladega kadra. Prvo moštvo ni doseglo pomembnih uspehov — saj je ostalo na 3. mestu v slovenski ligi in na 2. mestu v jesenskem delu nogometnega prvenstva. V teku celotnega tekmovanja je sekcija nastopila s 6 moštvi, in sicer s prvim moštvom, rezervnim moštvom, mladinskim moštvom ter 3 pionirskimi ekipami. Največji uspeh sekcije je bila osvojitev pokala rudarjev Jugoslavije v letu 1954.

★

Košarkarska sekcija v preteklem letu ni zadovoljila pričakovanja kljub pogojem, ki so ji bili dani. V sekciji se občuti pomanjkanje dobrega vodstva. — Prvo moštvo je tekmovalo v republiški A-ligi in je doseglo od šestih nastopajočih ekip peto mesto, kar ni uspeh. Pozitivno delo te sekcije pa je, da je ustanovila mladinsko ekipo, ki bo ob vestnem treningu lahko uspešno nastopala.

★

Največ simpatizerjev pa pridobiva v Trbovljah **rokomet**. Kmalu jih bo na rokometnih tekmah več kot na vsaki nogometni tekmi. — Moška in ženska ekipa je sodelovala v prvenstvu Slovenije, in sicer v malem in velikem rokometu. Medtem ko je bila moška ekipa v spomladanskem delu tekmovanja kandidat za prvaka Slovenije, je v jesenskem tekmovanju 1954 popustila. Ženska vrsta pa se od tekmovanja do tekmovanja popravlja ter bo ob vestnem treningu lahko dosegala dobre uspehe. Moška ekipa je odigrala v velikem rokometu 13 prvenstvenih tekem; enajstkrat je zmagala, dvakrat pa je bila poražena. V malem rokometu pa je odigrala 11 prvenstvenih tekem, na katerih je 7-krat zmagala, štirj igre pa izgubila. Poleg prvenstvenih tekem je moška vrsta odigrala tudi enajst prijateljskih tekem. Ženska ekipa je nastopila na devetih prvenstvenih tekmah ter je šestkrat zmagala, tri igre pa izgubila. Prav tako je v malem rokometu obe prvenstveni tekmi izgubila.

★

Namiznoteniška sekcija je uspela v teku leta ustanoviti **še žensko sekcijo**. Načelnik sekcije tov. Burja si je mnogo prizadeval za uspeh. V tekmovanjih so namiznoteniški igralci zasedli prvo mesto v Zasavski ligi, v prvenstvu Slovenije pa so se plasirali za vstop v drugo zvezno ligo. To tekmovanje je bilo v Skoplju, zaradi finančnih težav se ga pa igralci niso udeležili, pač pa je bilo tamkaj moštvo ŽSK »Ljubljana«. — Preteklo leto je moška ekipa igrala skoro na vseh tekmovanjih. Najboljše uspehe so dosegli Herman, Repe in Fric.

★

Kolesarska sekcija se je preteklo leto vidno popravila, vendar se bori z največjimi težavami glede nakupa potrebnih rekvizitov. Razen treh tekmovanj je sekcija organizirala tudi osem izletov.

★

Z največjimi težavami se je lansko leto borila **plavalna sekcija** — neugodno vreme, težkoče s kopališčem v Trbovljah, ki je bilo zaprto vse do 2. julija p. l. — vse to seveda ni moglo roditi posebnih uspehov. Tako so trboveljski plavalci v tekmovanju slovenske lige — ljubljanska skupina — ostali na zadnjem mestu. — Sekcija je sodelovala na mladinskem tekmovanju Slovenije z dvema mladincema in dvema mladinkama. — V Radečah je sekcija izvedla propagandne tekme. Osvojila si je v plavanju pokal OLO Trbovlje. Najboljši plavalci v sekciji so: Franc Letnik, Silvo Glas, Miha Turk in Nada Goršek. — Upajmo, da po izgradnji novega kopališča v Trbovljah, ki je v teku, ne bo več težav glede treningov.

★

Kegljaška sekcija je doživela največji razmah, vendar je treba v tej sekciji več discipline, če bo hotela imeti kaj več uspehov. Med letom so ustanovili tudi **žensko kegljaško sekcijo**, ki vidno napreduje. V svojem zadnjem tekmovanju je dosegla lep uspeh, saj se je plasirala za prvenstvo Slovenije.

★

Sekcija boksarjev je v organizacijskem pogledu v izredno težavnem položaju. Tekmuje tudi za prvenstvo Slovenije, kjer je trenutno na 4. mestu. Najboljši v tej skupini je Mato Šefer, ki je slavil že 130. nastop za barve ŠD »Rudarja« in Franc Kovač, ki se je prav tako razvil v dobrega boksarja.

★

Lep razvoj zaznamuje nadalje **šahovska sekcija**, v kateri se je mladinec Hinko Jazbec plasiral za tekmovanje za prvenstvo Slovenije. Tudi šahist Mirko Šribar si je na nedavnem turnirju v Celju priboril pravico do nastopa na prvenstvu Slovenije, prav tako si je pridobil II. kategorijo. — Skupno je sekcija priredila 23 brzoturnirjev (med njimi vsakomesečni brzoturnir za prvenstvo posameznikov), dve simultanki, pet moštvenih tekmovanj ter osem tekmovanj izven kraja.

★

Lahkoatletska sekcija je imela samo en nastop, prav tako tudi **odbojkarska sekcija**.

Na občnem zboru so člani temeljito razpravljali o poročilih, po izvolitvi novega upravnega odbora pa so sprejeli vrsto sklepov za nadaljnje delo. Smemo pričakovati, da bo leto 1955 za ŠD »Rudarja« še uspešnejše, kot je bil lansko.

Na sklepe in ostalo se bomo povrnili drugič.

-ar

SD „Bratstvo" na novi poti

Nedavno je imel letni občni zbor tudi nogometni klub ŠD »Bratstvo« v Sp. Hrastniku. Udeležilo se ga je nad dve tretjini članov. Nanj so prišli nadalje zastopnik NZ Slovenije, predsednik Celjske nogometne podzveze, predstavnik LOMO Hrastnik ter direktor hrastniške Steklarne in še drugi.

Iz poročil smo povzeli, da večletni napori kluba niso bili zaman. Prvo moštvo je doseglo lep uspeh, ko si je priborilo vstop v vzhodno skupino slovenske lige. Zasedlo je z lahkoto 1. mesto v tekmovanju Celjske nogometne podzveze, v zaključnem jesenskem prvenstvu pa 4. mesto. To je velik uspeh za novince v ligi. Razen prvenstvenih tekem je 1. moštvo igralo še 13 prijateljskih in 3 pokalne tekme pri katerih je osemkrat zmagalo, trikrat nastopilo neodločeno, ostalih šest srečanj pa izgubilo z minimalno razliko razen z »Odredom« iz Ljubljane.

Največji uspeh v prijateljskih srečanjih je bila zmaga nad ligaškim moštvom celjskega »Kladivarja«, katero tekmovanje se je končalo 5 : 0. Za nogometni šport pa ni bila častna finalna tekma s trboveljskim »Rudarjem«. Na srečo je ta incident že poravnan z željo, da se kaj podobnega več ne zgodi. Disciplina igralcev »Bratstva« se je zadnje leto izboljšala, mora se pa še popraviti.

Drugo moštvo ne tekmuje v prvenstvu ker je NPC izločil vsa B moštva iz prvenstvenih tekmovanj. Bilanca iger tega moštva ni najboljša, saj je igralo v zaključnem spomladanskem tekmovanju le tri tekme, nato pa samo še osem prijateljskih. V enajstih srečanjih je petkrat zmagalo. Nujno je, da drugo moštvo več igra. Manjka pa mladine. Kolikor je je bilo, je vključena v B moštvo.

Klub ima nadalje pionirje, vendar so bili ti na žalost prepuščeni še sami sebi, akoravno je lanskoletni občni zbor sklenil, da bodo posvetil večjo skrb pionirjem. Klub bo moral posvetiti več pazljivosti pionirjem, sicer bo ostal brez nujno potrebnega podmladka.

Na osmih članskih sestankih so člani obravnavali pravila nogometne igre. Klub je lani poslal enega svojih članov na trenerski tečaj. Ta sedaj zadovoljivo vodi treninge v doglednem času pa bo potreben še en trener.

Da je klub laže premagoval finančne težave, so mu pomagali kolektiv Steklarne, LOMO in KSS Hrastnik prav tako OLO Trbovlje. Nekaj sredstev si je pridobil klub sam.

Proslava 30-letnice nogometa v Hrastniku je bila doslej največja prireditev v zgodovini društva. Na njej je sodelovalo osem seniorskih moštev in dve pionirski moštvi nadalje hrastniški »Partizan« prav tako pa tudi gostje iz Trbovelj in Hrastnika. Ob tej slovesnosti so počastili v NOV padle člane kluba »Bratstvo« z odkritjem spominske plošče nad igriščem.

Odnost društva s ŠD »Rudarjem« iz Hrastnika so se skalili zaradi nastopanja članov »Bratstva« pri »Rudarju« brez vednosti in dovoljenja vodstva kluba, kar tudi pravila ne dovoljujejo. V želji da se odnosi med obema hrastniškima nagometnima kluboma izboljšajo in da se preneha s klubaštvom, ni »Bratstvo« izvajalo nobenih konsekvenc, kar pohvalno omenjamo.

Klub bo imel letos mnogo dela z gradnjo novega stadiona, ker je prostor dosedanjega igrišča določen za zidanje stanovanjska bloka. Kolektiv Steklarne je v zamenjavo za staro igrišče že kupil drugi, boljši teren. Treba bo vložiti v to veliko truda in tudi finančnih sredstev. Z udarniškim delom, s katerim bodo člani gotovo pomagali, se bodo stroški seveda izdatno znižali.

Taborniki rodu Temni hrast na izletu v Celjski koči

Klub »Dobri tovariši«, ki šteje 70 članov, je v soboto, 6. t. m., priredil izlet na Celjsko kočo nad Celjem. Čeprav je že na postaji začelo deževati, taborniki niso obupali nad vremenom. V najhujšem nalivu smo iz Celja začeli vzpon proti koči. Že na postaji v Celju smo bili prijetno presenečeni, ker nas je pričakal tajnik Planinskega društva v Celju in nas spremil na pot. Prav do vrha naliv ni prenehal. Teklo nam je za vrat, v čevlje in vendar smo celo zapeli po poti. Na vrhu nas je že zajel snežni metež. V koči so nas že pričakovali in ob dobri postrežbi je dobra volja hitro naraščala. Po izmenjavi pozdravov med predstavniki Planinskega društva Celje in taborniki smo preživeli prijeten in vesel večer.

V nedeljo ob 9. uri smo imeli člani kluba »Dobri tovariši« v koči svoj redni letni občni zbor. Kot gost mu je prisostvoval tajnik celjskega Planinskega društva. V razgovoru in iz poročil predsednika kluba tov. Murata smo ugotovili, da so člani kluba steber rodu. Vedno in povsod so pomagali pri vzgoji mladine-tabornikov, ki so včlanjeni v rodu. Pri vseh izvedenih taborih so člani kluba pomagali in s svojo pridnostjo in delovno zavestjo pripravili mladini lepe počitnice in več prijetnih izletov. Razvili so svojo zastavo in se zlasti v velikem številu udeležili kot taborniki II zleta taborникov Slovenije na Ostrožnem.

Za bodoče delo so zlasti važni tile sklepi: tudi člani kluba se bodo vestno pripravljali na izpite; pomagali bodo mlajšim vodnikom vzgajati člane vodov; zavzeli se bodo zlasti za vzgojo najmlajših taborникov, t. j. medvedkov in čebelic; v času počitnic bodo kot odgovorni sodelovali v taborih mladih taborникov ob morju in končno bodo čim večkrat odhajali na nedeljske izlete na bližnje planinske postojanke.

Ob zaključku občnega zbora je delo taborникov-članov kluba izrekel priznanje za uspešno delo in za obisk v Celjski koči tudi tajnik planincev iz Celja ter jih povabil še v ostale postojanke tega društva. Taborniki so se mu navdušeni zahvalili za gostoljubnost in vzorno postrežbo v koči ter za pozdrave članov-planincev v Celju. Taki medsebojni obiski in stiki bodo tudi v bodoče koristili planincem in taborникom, saj imajo enake smotre: obiskovati našo prirodo in jo braniti pred vsakomur, ki bi nam hotel te lepote vzeti. V krasnem sončnem vremenu smo si nato ogledali lepote okrog doma in uživali razgled po celjski dolini in okoliških vrhovih zasneženih planin.

Prijateljstvo in gostoljubnost celjskih planincev ter lepote naših okoliških planin in uspeli občni zbor bodo članom kluba ostali še dolgo v prijetnem spominu.

Vojko.

Meddruštveno tekmovanje v slalomu na Kumu

Zima je letos precej muhasta in nagajiva ter je navdušene smučarje zelo razočarala. Sem in tja je padlo nekaj centimetrov snega, ki pa je pod toplimi, že skoraj pomladnimi sončnimi žarki hitro izginil. Po naših dolinah je sredi zime zapihljal pravi pomladni vetrič. Toda po naših zasavskih hribih je pred kratkim le zapadlo kakšnih trideset centimetrov snega, ki pa se je obdržal le na senčni strani Kuma, na idealnih smučiščih tega dolenjskega očaka. Vendar pa je snega premalo, da bi bilo mogoče uporabljati novozgrajeno žičnico ob prav tako novi progi za slalom na vrhu Kuma, kar zelo nestrpno pričakujejo vsi smučarji našega okoliša. Zaradi slabih snežnih razmer so bila odpovedana razna smučarska srečanja po Sloveniji in prav tako tudi v našem Zasavju. V programu so bila številna društvena in meddruštvena tekmovanja ter prvenstvo Štajerske na Kumu in Dobovcu. Toda sneg je bil tokrat tisti krčmar, ki je prekrižal vse dobre načrte.

Še kolikor tolikor ugodne snežne razmere na Kumu pa je prejšnjo nedeljo, 13. t. m., izkoristilo SD »Trbovlje«, ki je organiziralo meddruštveno tekmovanje v slalomu ter povabilo vsa društva našega okraja. Toda ta društva — razen SD »Kum« z Dobovca — se niso odzvala povabilu, niti niso obrazložila svoj izostanek. Ker verjetno na ta dan ni bilo nikjer drugod v našem Zasavju smučarskih prireditev, menim, da je tak odnos sosednih društev do prireditelja nepravilen in zgrešen. Klub temu pa se je zbralo na startu okrog 30 tekmovalcev z Dobovca in Trbovelj. Prišlo je tudi dosti gledalcev. Člani in mladinci so startali na isti progi: ki je bila dolga kakšnih 250 metrov in je imela 36 vratic. Pionirji so imeli krajšo in lažjo progo, ki pa je bila precej strma.

REZULTATI: *Člani* (nastopilo jih je 13): 1. Ivče Berger (SD Trbovlje) 1:03; 2. Silvo Lanišnik (SD Trbovlje) 1:07,3; 3. Milan Kuhar (SD Trbovlje) 1:12,4.

Mladinci (startalo jih je osem): 1. Ivan Strgaršek (SD Kum) 1:21,5; 2. Ivan Dolanc (SD Kum) 1:22,2; 3. Zdravko Ačkun (SD Trbovlje) 1:26,8.

Pionirji: 1. Ciril Dolanc (SD Kum) 0:58,5; 2. Nandi Mrzel (SD Trbovlje) 1:02,9; 3. Mirko Trotovšek (SD Kum) 1:03,1.

Tekmovalci so bili dobro razpoloženi. Njihovo dobro voljo je povečalo še sonce, ki je pogledalo skozi goste meglo, in pa dobra organizacija tekmovanja.

L. R.

Pionirji dobovške osnovne šole so imeli svoj športni dan na snegu

Prejšnjo soboto, 12. t. m. so imeli dobovški pionirji praznik — imeli so športni dan na snegu. Že precej pred določeno uro so ropotali s smučmi pred šolo, nekaj pa jih je odšlo že naprej, da pripravijo proge. Poleg so bile seveda tudi deklice s sanmi. Splošno veselje pa je povečalo še sonce, ki je pogledalo izza roba oblakov. Čeprav je bilo snega malo — bilo ga je 10 do 15 cm — je bilo na velikih senožetih pod Kumom možno izvesti tekmovanje v slalomu, smuku in sankanju.

S sankami so tekmovale dvojice, ki jih je startalo 21. Najboljše dvojice so bile naslednje: 1. Mira Tofalini in H. Kovač (0:34,5); 2. Koritnik in M. Strgaršek; 3. Podlesnik in Ravnikar. — Tu so številčno prevladovale deklice.

V smuku so na isti progi tekmovale pionirke in mlajši pionirji. Rezultati: **Pionirji:** 1. Jože Jamšek (0:28); 2. Ivan Strgaršek; 3. Bine Strgaršek. — **Pionirke:** 1. Mira Tofalini (0:28); 2. M. Medvešek; 3. Mira Koritnik.

V slalomu z lažjimi tiki, a precejšnjo višinsko razliko in brzino pa je zmagal Ivan Dolanc (1:04); sledila sta mu Jože Strgaršek (1:14,1) in Jurij Kovač (1:14,2). — Nastopilo je 12 pionirjev.

Tehnično vodstvo nad tekmovanjem so imeli člani SD »Kum« na Dobovcu. Posebno presenečenje so jim pripravile pionirke, ki so tekmovale s smučmi, kar se je zgodilo prvič na Dobovcu. K njihovim uspehom jim čestitamo, obenem pa želimo, da pridno gojé smučarski šport še naprej.

L. R.

Šah v Trbovljah

Prvi četrtek v tem mesecu so igrali člani šahovskega kluba ŠD »Rudarja« in ŠD »Svobode« v Trbovljah v klubskih prostorih Doma ŠD »Rudarja« šahovski brzoturnir za prvenstvo v februarju. Tekmovanja se je udeležilo 14 šahistov. Po zelo zanimivi borbi sta zmagala Gerželj in Rugel. Oba sta izgubila po eno partijo. Prvega je premagal Opresnik, Rugel pa je izgubil igro z Gerželjem. Tretje mesto je presenetljivo zasedel Opresnik. Četrti je bil Jože Drobež, peto mesto pa sta si razdelila Jazbec st. in Ravnikar (iz Hrastnika). Dobro se je izkazal še Hodej medtem ko je Irt tokrat razočaral. — Končni vrstni red je bil naslednji: 1.—2. Gerželj in Rugel po 12 točk; 3. Opresnik 9 točk; 4. Jože Drobež 8 točk; 5.—6. Jazbec st. in Ravnikar po 7,5 točk; 7.—9. Hodej, Škrbec in Anton Drobež (Svoboda, Trbovlje) 6 točk; 10. Irt 10 točk itd.

H. J.

Šahovski brzoturnir „Svobode"

Prejšnjo nedeljo je priredila tudi šahovska sekcija SD »Svobode« v Trbovljah brzoturnir. Udeležilo se ga je 10 igralcev. Prvo mesto je zasedel Janez Hribar, drugo, tretje in četrto mesto so si pa delili z enakim številom točk tovariši Janez Lavrič, Lovro Gustin in Anton Drobež. — Želeti bi bilo, da bi se tudi ostali člani sekcije udeleževali vsakomesečnih šahovskih brzoturnirjev, ki so vsak prvi ponedeljek v mesecu. Na njih si bodo širili svoje šahovsko znanje ter utrjevali medsebojno tovarištvo.

L. S.

Dvoje gostovanj — dva neodločena rezultata

Prvo moštvo trboveljskega Rudarja je gostovalo prejšnjo nedeljo na Reki in doseglo proti nogometnemu klubu »Torpedo« neodločen rezultat 3:3.

V nedeljo pa je gostovalo v Ljubljani, na stadionu v Šiški, ter doseglo proti članu Slovensko-hrvatske lige Ljubljani rezultat neodločen 0:0. Igra se ni mogla razviti zaradi snežnega terena. Rudar je nastopil brez Opresnika.

OPOZORILO VSEM GOSPODARSKIM IN DRUŽBENIM ORGANIZACIJAM!

Po odloku o uporabi komunalnih naprav je prepovedano vsako plakatiranje po zgradbah in ograjah; plakatirati sme samo za to pooblaščeno podjetje Foto-Reklam-Servis. Prestopek se kaznuje z denarno kaznijo.

LOMO Trbovlje

O varnosti pri delu v rudarstvu

(Nadaljevanje s 5 strani)

Po ogledu separacije smo stopili še na rudniški železniški tir. Naš spremljevalec nam je tu pripovedoval:

Na rudniškem tiru je treba upoštevati splošne varnostne predpise državnih železnic. Hitro smo se umaknili na stranski prostor, da bi na varnem kraju sledili pripovedovanju našega vodnika. Vzroke v rudniškem železniškem prometu nastalih nesreč je iskati največkrat v napačnem, prepovedanem delovnem postopku, ali pa jih je pripisovati nepazljivosti pri delu. Vstop v železniške obratne prostore je dovoljen le zaposlenim osebam. Vagone, ki niso pod nadzorstvom, je treba zanesljivo podložiti, da se ne bi začel iz kakršnega koli vzroka premikati. Na kratko rečeno: to, kar je nevarno pri delu z jamskimi vozički, je nevarno tudi v prometu z železniškimi vagoni.

Pomni: **Ne skači iz vozečega vlaka! Ne skači na vozeči vlak! Pri spenjanju in odpenjanju vagonov bodi previden! Če že moraš prekoračiti železniški tir, glej na levo in desno! Prekoračiti tir le tam, kjer je prehod dovoljen! Ne nagibaj se iz vozečega vlaka! Zavaruj (podloži) stoječe železniške vagone proti morebitnemu nepredvidenemu premikanju!**

S temi nasveti je bil naš današnji obhod končan. Ob poslovitvi nam je naš spremljevalec še dejal: »V tvojem in v interesu tvojih svojcev in tvojega podjetja je, da delaš varno in da se vrneš po končanem delu zdrav domov!«

Tukaj odrežite

NAROČILNICA

Naročam 1 izvod tednika »ZASAVSKI VESTNIK« na naslov

Ime in priimek: _____

Poklic: _____

Kraj: _____

Pošta: _____

Časopis pošiljajte na gornji naslov od dne _____

naprej — Naročnino bom redno plačeval po položnici — osebno — četrtletno — polletno — celoletno vnaprej (nepotrebno prečrtajte) Naročilnica velja do moje pismene odpovedi lista.

Dne _____ 195__

_____

(lastnoročni popis)

Člani in poverjeniki Prešernove družbe, ko prejmete knjižne zbirke, ali obnovite članarino!

Josip Brinar:

PIONIRSKI KOTIČEK

(Nadaljevanje)

»I seveda, tudi Miško mora priti. Draga moja, meni bi bila prav všeč takale pojedina; toda kje naj dobimo toliko jedil, ko še midva sama dostikrat oblizujeva prazne sklede?«

»Kaj bi si delali preglavice, striček in teta; kar se tiče jedi, bom že vse jaz preskrbela!« se pohvali Zvitorepka, pomenljivo trkajoč ob prsi. »A nekaj drugega bi vam nasvetovala, tetica! Umaknite se za nekaj časa s sinkom Redkobradkom v svoj utrjeni grad Volkostečino! Midva z Lakotnikom bova hodila na bero, in saj veste, če greš pobirat obresti svoje, da ti rado po grbi poje. Ne bilo bi torej posebno varno v tej pereli koči za tako nežno gospo in za drobno dete.«

Tako se je sladkala Zvitorepka, a sama pri sebi si je mislila: »Kdo bi neki pital oblogolne vampeže; naj si le sama iščeta česa za v lonec!«

»Glej ga kleka, na to se še zmislila nisem!« je potrdila Pohlastavka. Naprtila si je nekaj potrebnih reči, prijela Redkobrada za roko ter odkorakala z njim proti Volkostečini.

Ko sta bila sama, je dejala Zvitorepka Lakotniku: »Veste kaj, stric — v Zahostnikovo stajo pojdeva najprej na ogledi!«

Odpravita se na pot; na gozdnem obronku lisica postoji in dé: »Vi, stričk, se boste splazili v hlev, a jaz bom medtem pogledala po svislih za kuretino!« Toda lisica se je potuhnila za grm, ne meneč se za svisli, kjer so kokodajskale kure. Lakotnik pa se je splazil, nič hudega sluteč, v hlev: a komaj je bil odpri vrata, se že zasliši hud: »Hov, hov!« Čuječi pes je bil spazil pritepenega rokomavharja ter je zagnal hrup in trušč. Kmet in njegovi hlapci so urno priteleli ter prav pošteno ožehtali in opokali predrznega pomikavsa. Ves razbit in krvav se je naposled izvil trdim kmetskim pestem ter odšantal proti goščavi; tam pa je ležala lisica za grmom in vzdihovala, da bi se smilila kamnu: »O joj, milj moj stričk, o joh, prejoh meni, ubogi revi! Kmetje so me zasačili in mi polomili vse kosti. Ako se vam le kolčkat smilim, nesite me domov, sicer me bo tukaj na samoti konec!«

Volk je sicer komaj krevljal, toda lisica se mu je tako smilila, da jo je naprtil na hrbet ter odčotal s težkim bremenom domov. Za nekaj časa pa zagodrnja Zvitorepka, hudomušno se kihajoč: »Osel je bolan in krvav, jezdec pa čil in zdrav!«

»Kaj govoriš?« vpraša Lakotnik.

»Nič, nič!« se hitj opravičevati Zvitorepka; »samo po glavi se mi blodi.«

Volk krevlja dalje, ves poten od bolečin in težkega bremena; a lisica se muza in se zopet ponorčuje: »Osel je bolan in krvav, jezdec pa čil in zdrav!«

»Kaj pa zopet godrnjaš?« zavpije volk.

»Oh nič, prav nič, ljubi striček; saj sem že rekla: sanja se mi, ker se me loteva mrzlica.«

Ta odgover je volka zopet pomiril; ves izmučen je korakal svojim potom; a lisica zagodrnja tretjič: »Osel je bolan in krvav, jezdec pa čil in zdrav!:

»Sčebetulja dolgojezična!« vzroji volk, »kaj čvekaš venomer?«

»Prosim vas, nehajte me vendar izpraševati, saj veste, da sem bolna, pa se mi meša.«

In volk je stopical dalje, dokler ni pristopal domov, kjer je položil lisico na mehko ležišče. Zvitorepka se je zadovoljno namuzala; oblastno se zleknivši po ležišču, je kmalu smrčala in spala, kakor da bi bila prišla s tlake. Volk pa se je raztegnil po trdi klopi za pečjo ter stokal in vzdihoval vso noč, ker so ga rane silno mučile in skelele.

8. Lisica — babica

Vzbudivši se zarana, sta občutila volk in lisica silno praznino v svojih želodcih. Zvitorepka dvigne lene kosti svojega telesa ter pravi: »Stričk, ali greva danes zopet skupaj po plen na vas? Sinoči sem jo presneto izkupila, pa naj si bo, spremila te bom tudi danes; jaz bom stražila, a ti boš odnašal, kar se bo dalo iztaknitj.«

In šla sta skupno na kradež. V vasi je bilo vse tiho in prazno: moški in ženske so bili odšli na senožet, otroci pa so bilj v grahu; »Hm, stričk, zdaj sva vendar brez skrbi; kakor da so vso vas z brezovo metlo onietli, tako je vse prazno in izumrlo! Zdaj pač smeva početi, kar nama je ljubo in drago.«

In Zvitorepka se je splazila na parno ter zadavila dve kuri; ko je donesla svoj plen, je dejala volku: »Zdaj pa pojdi ti, stričk — na tebe pride vrsta! Jaz pa te počakam tule na straži, oprezujoč na vse strani!«

Volk jo je ubral naravnost v vas: dospevši na sred vasi, je začul lajanje; ljudje so namreč zaprli psa v hišo. Lakotnik jo je preplašen ulil tja proti koncu vasi ter se skril za samotno klet. Ko pa je videl, da ga nihče ne preganja in da mu tudi lisica ne daje nikakega svarilnega znamenja, je vlomil v klet ter pofulil piskrc masla, ki je stal na polici. Nato sta se odpravila volk in lisica s svojim plenom domov. Za večerjo sta si priredila nalovljene kuretine in ko sta se najedla do sitega, sta legla spat.

Lisici pa se je zljubilo ponoči masla; potihoma je vstala in se splazila k piskrcu. Ali prav tedaj se je volk prebudil ter se godrnjaje prevalil na drugo plat. Lisica je švignila od piskrca ter naglo zopet legla. Volku pa se je takoj zazdelo, kaj da je; vstal je torej, vzel piskrc z maslom ter ga nesel v vežo, kjer ga je postavil na visoko polico, da bi lisici ne bilo mogoče do njega. »Kako bi jo spiela,« je premišljevala zdaj lisica, »da bi prekanila volka ter mu polizala maslo.«

Drugo jutro se je volk odpravil v log po drva, da bi bilo s čim zakuriti mrzlo peč. Ta priložnost se je zdela Zvitorepki prav kakor nalašč, da si nekoliko posladka svoje hripavo grlo. Poiskala si je lestvico, pristavila jo k steni in zlezla na polico, kamor je bil volk shranil svoj sladki plen. Že se je hotela lotiti masla, toda hipoma se je zmislila volka. Strah jo je prešinil, kaj bo, ako se vrne zvečer domov ter najde piskrc prazen. Premagala se je torej, pogoltnila sline ter legla za peč.

Volk se je vrnil prav pozno zvečer domov: obiskal je bil Pohlastavko, a pred Volkostečino so ga spazili psi ter ga pójali po goščavi. Prišedši domov, je tožil, da je silno utrujen; zleknil se je torej na ležišče, poprej pa se je še prepričal, ali ni morda maslo načeto.

Ponoči potrka Zvitorepka, ležeča na oknu, z repom ob steno ter zakliče s spremenjenim glasom: »Mamica babica, vstani hitro ter hiti k nam!«

»Kdo je zunaj?« zagodrnja volk, »kaj je tako silnega?«

»Oh, stričk moj dragi, moj prijatelj kunec me kliče h krstu.«

»No, pa pojdi: toda glej, da se do svita vrneš!«

»Če pojde vse po sreči, se vrnem takoj!«

(Dalje prihodnjič)

REŠITEV NAGRADNEGA MAGIČNEGA KVADRATA IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Pravilna rešitev nagradnega magičnega lika iz prejšnje številke »Zasavskega vestnika« se glasi (vodoravno in navpično): 1. Čapek, 2. Atila, 3. pirit, 4. Ruja, 5. katar.

Žreb je prisodil nagrado za rešitev te besedne uganke pionirki Dorici Škarget, učenki 4. b razreda osnovne šole v Radečah, ki naj pošlje o priložnosti v naše uredništvo po razpisano knjižno darilo.

NAGRADNA DOPOLNILNICA ZA PIONIRJE

—LIKA —KAR —RAK —SEL
—ANA —ENA —PIKA —ADA
—KOSA —MARA

Pred vsako besedo postavi še eno črko, pa dobiš novo besedo. Nove črke dajo ime in priimek slovenskega pesnika.

Pravilne rešitve nam prinesite ali pa pošljite po pošti do nedelje, 27. februarja opoldne. Izžrebani rešitelj te dopolnilnice bo dobil od nas lepo knjigo v spomin.

„Mladost pred sodiščem“

na odru „Svobode-center“ v Trbovljah

Prihodnji teden v soboto, 26. t. m., bo gledališče »Svoboda-center« v Trbovljah uprizorilo kot 3. premiero — dramo Hansa Tiemeyerja »Mladost pred sodiščem« v režiji mladega režiserja Franca Jarca. Zasedba vlog je bila dana najboljšim igralcem tega kolektiva.

Drama je izpoved današnjih dni in potrditev pravila velikega Angleža, ki je imel čast, da je bil podanik zadnje predstavnice dinastije Tudorjev in ki je ob koncu življenja še moral gledati na prestolu bebastega Škota Jakoba I Stuarta, potrditev pravila o drami, kot o »ogledalu časa«. Zato ni slučaj, da je nizozemski gledališki delavec Hans Tiemeyer postal z Mladostjo pred sodiščem čez noč znana osebnost in prav tako ni slučaj, da je prišlo njegovo delo po široki strugi uspehov tudi na naše odre. Kajti brezobzirna obsodba sistema, ki je spravil voz rahitične Evrope v krvave kolovoze krvi in nasilja in pustil, da je po vojnem neurju obtičal v stari brozgi, daje delu pečat družbene aktualnosti; žgoče spoznanje mladih ljudi, da so opeharjeni za svoje ideale, pa življenjsko prepričljivost. In čeprav stoje pred sodiščem mladi ljudje in v njihovi senci starši, ki so jih napak vzgajali, ni prvenstven v dramo »pedagoški problem«, temveč problem sodobne družbe na zahodu. V neposredni obliki izpovedani problem je tragika mladih ljudi: vojna, kri, žrtve, trpljenje — vse je bilo zaman.

Nič se ni spremenilo.

Vse je, kot je bilo.

Ogoljufani smo za mladost, za pogum, za žrtve. In družba, ki je nekoč kapitulirala pod vojaškim valjem prusovstva, ki je bila brez moči, brez veljave, ki je bedno in resignirano obležala kot mrlič v zaduhlih pernicah, ta družba nas danes obsoja.

Smo res dolžni polagati njej račun?

Mi, ki smo ohranili srce in iskro človečnosti v vsem tem blaznem, degeneriranem pokolu zadnje vojne? Mi, ki smo bili opeharjeni, ki vidimo, da je bila kri milijonov zaman prelita? Mi — mladina zahodne Evrope?

Ne, tako se ne sme končati. Treba se je boriti naprej. In mladi ljudje se tudi borijo. Borijo se z zanosom. Toda neorganizirano. — Kajti ta vojna nas ni ničesar naučila. Nimamo nobene skupne odgovornosti do družbenih problemov. Vsak gleda le nase. — In tako je tudi upor proti tem razmeram, upor posameznika, spontan vzbruh človečnosti, ki ne gleda na oblike, ki išče vzroke za to umazano brozgo vsakdanjosti v posamezniku — in prav zato je ta upor v bistvu tragičen. Ne rešuje problemov, temveč prihaja samo v nasprotja z »ustaljenim« redom. Je upor individua proti sistemu. In zato osamljen, a kljub temu dragocen.

Prepričani smo, da bo trbovljsko občinstvo sprejelo to premiero z zadovoljstvom in polnim obiskom ter tako dalo priznanje igralcem za ves trud in prizadevanje, ki so ga vložili v to delo.

»Radikalna kura« v Zagorju

Prvo soboto in nedeljo tega meseca je dramska družina tipliške »Svobode« v Zagorju uprizorila v režiji prof. Šoparjeve spevoigro »Radikalna kura«.

Že kar v začetku moramo povedati, da tudi polna dvorana in zadovoljni obrazi niso merilo za kvaliteto odrskega dela. Dasi ne nasprotujemo, če se ljudem nudijo gledališke predstave samo za zabavo z uprizoritvijo »Radikalne kure« ne moremo in ne smemo biti zadovoljni. Ne moremo biti zadovoljni že zaradi same tematike te gledališke igre, drugič pa ne zaradi slabega podajanja vlog, izgovarjave, glasbene oz. pevske spremljave. Še enkrat naj poudarim, da smeh nikakor ne more biti merilo za vrednost nekega uprizorjenega dela. Kar se tiče izvedbe te igre, nam je še najbolj ugajal gospod Bombek (Ciril Planinc) in dr. Rogan (Šum). Z ostalimi vlogami pa ne moremo biti zadovoljni. »Radikalna kura« je v vseh pogledih živo nasprotje Nušićeve »Protekcije«, ki jo je dal na oder gledališki kolektiv »Svobode I« v Zagorju.

Stalno vodimo borbo proti alkoholizmu — pri obeh predstavah »Radikalne kure« pa je bilo polno mladine v dvorani, ki ji je najbolj ugajalo, ko je gospod Bombek pijan hodil po odru! Ali res nimamo nobene boljše domače spevoigre, kot je »Radikalna kura«? Menda Slovenci nimamo le gledaliških del z malomeščansko tematiko, kot je na primer ravno ta spevoigra.

Sprašujemo se le: zakaj tako? »Protekcija«, odlično pripravljena igra v vseh pogledih — dvorana prazna — »Radikalna kura« — slabo delo in povrh tega še slabo izvedeno — dvorana polna! Po čem torej Zagorjani presojajo kulturo? Ali je plaža več vredna kot pa na primer ostra satira na prejšnje čase? Od kod to čudno zadržanje Zagorjanov proti gledališču? Ali je res, kar pravijo nekateri ljudje, da je gledališče še vedno le maloštevilnim obiskovalcem svetišče, drugim pa le »teater« ali »cirkus«, kakor rečemo? Danes se tudi mi lahko vprašamo: zakaj je tako?

„Audiatur et altera pars“

Poročevalcema o zagorskem „Veselem večeru“ v premislek

Razprodane dvorane ob nastopih Veselega gledališča v Zagorju (trikrat), v Hrastniku in v Radečah (po enkrat), pa poročila o njih v »Zasavskem vestniku« dne 25 januarja in 8. februarja t. l. nehote vsiljujejo treznemu bralcu te-le pomisleke:

— ali je bil program Veselega večera res tako slab, oziroma ali so ga nastopajoči res tako slabo izvajali?

— ali je pri takih, torej neslanih duhovitostih in nekvalitetni glasbi slaba sama publika, ki danes niti ni več najslabši ocenjevalec pa vendar napolnjuje dvorane ob takih prireditvah? In

— ali gre občinstvo morda res k taki prireditvi samo zaradi nagrad — kar pa bi vsaj deloma negiralo navdušeno ploskanje pri posameznih točkah programa!

Pustil bi ob strani zadnje pomisleke in bi se ustavil samo pri prvem. Program je obstajal iz dveh delov: šaljivega in glasbenega. Tovariš Šmon je res nosil težo tega dela sporeda — saj je domala vse točke sestavil sam — izvajali pa so te točke tudi drugi ne samo »eni in isti ljudje«. Če je večina teh točk bila res nemogoča (ali vsaj slabša kot lansko leto), bi bilo pričakovati od poročevalcev o Veselem večeru, da natančneje analizirata te posamezne slabe točke in ne samo, da ugotovita na splošno »slabo vsebino« oziroma da »je bil lani program bolj zabaven in bolj pisan«. Še bolj pa bi bilo pozdraviti pri obeh, da eventualno nakažeta tudi izhod iz te nezabavne zabavnosti, kot je to napravil lansko leto poročevalec iz Litije, čigar dobronamerno kritiko je Veselo gledališče vsaj deloma tudi upoštevalo pri sestavi letošnjega programa (primerjaj Zas. vestnik 16. junija 1954!). Poročevalca iz Zagorja pa bi pri tem mimo drugega zlasti prosil, naj pokaže vso tisto »množico ljudi, ki bi bili kos marsikateri nalogi režiserja in bi tudi kot nastopajoči lahko svoje vloge z uspehom podajali.« — to je ljudi, ki bi bili zmožni in seveda tudi pripravljeni sodelovati pri teatru take vrste; tovariš Šmon bo namreč sila sila zadovoljen, da bo dobil pomoč ali celo konkurenco!

Glasbeni del sestavljajo moderna in svetovno priznana jazz-dela ter lažja glasba narodne smeri. Če tovarišema poročevalcema osebno ni všeč glasba take vrste, bi bilo pošteno, da to uvodoma povesta, da ne bi bilo nesporazumov. V nasprotnem primeru pa ni pravično, da se poročevalec iz Zagorja nejasno izjavlja o vsebini programa, ki naj bi zadovoljeval staro in mlado, pa se pri tem skriva za 1. sklon množine tistih množic, ki jim je taka glasba, če že ne všeč, pa vsaj znosna.

Izvedba sama je stvar notranje dispozicije nastopajočih. Res je, da je bila hrastniška predstava od vseh najmanj doživeta, to pa morda prav zato, ker je celotni kolektiv Veselega gledališča želel dati največ prav v Hrastniku zavedajoč se tu zahtevne in kritične publike.

V pojasnilo vsemu temu samo še tole: zagorsko Veselo gledališče je še dokaj mlado in si pravzaprav šele utira pot. Pri tem ga seveda ovirajo razumljive začetne težave. S takimi izjavami pa, kot sta to bili imenovani dve poročevalca še zdaleč ne vršita funkcije, ki jima je zaupana: objektivno poročanje morda tudi konstruktivna kritika, pa tudi kakšna izpodbudna misel — ne pa subjektivno, aprioristično in posplošeno izjavljanje o neuspehu, s čimer pobijata veselje že nastopajočim in podajata preozko gledanje na tiste, ki že skušajo in želé dati delovnim ljudem tudi zabave.

Iz publike določeni vodja orkestra

Mira Pucova: 45

TIHA VODA

Roman

Pričela si je spet govoriti, da je to edina pot, ki ji preostaja. Saj je že davno vedela, da ni druge rešitve zanjo. Vrhu tega Feliks ni zaslužil, da bi živel še naprej. Čemu je potlej še vedno oklevala? In zakaj se ji je na hipe dozdevalo, da se ne more dotakniti zavitka s strihninom, ki je še vedno počival v njeni zeleni pompaduri?

V teh dneh, ko so ljudje umirali kakor muhe, ko ni minil dan, da ne bi z Mlak ali iz okoliških vasi prinesli v zabukovško mrtvašnico na hitro zbite krste, se pač nihče ne bo zmenil, če se bo število mrličev še za enega povečalo.

Nikomur ne bo prišlo na misel, da je Feliks umrl nenaravne smrti in nihče se ne bo spomnil, dolžiti njo, da mu je zavdala. Vsi bodo mislili, da ga je zadela kap, saj je toliko pil, saj je tako razuzdano živel in trošil svoje sile!

Zamižala je in spet pogledala predse. V sončnem svitu, v naglo se spreminjajočih dojmih pokrajine, skozi katero je hitro vozila kočija, se ji je njen bodoči položaj naenkrat zazdel povsem naraven. Ko bo minila doba žalovanja, se bo poročila z Julijusom ... In pričela si je naštevati vse primere, ki jih je poznala, da so se starejše ženske poročile z mlajšimi moškimi in sta potlej zakonca živela srečno.

Samo nekaj let sreče... Nič več ni zahtevala in imela je pravico do teh nekaj let ... za strašno ceno, ki jo je plačala.

Ko si je to dejala, se je naslonila na poblazinjeno naslonjalo kočije in je sklenila, da noče več misliti na vse to. Misli so ti jemale moči, ona pa je hotela ostati močna za tisti trenutek, ko bo potrebovala svoje sile. Ozrla se je nazaj. Pokrajina, ki je bila še pravkar vklenjena v vihar njene duše, se ji je mahoma zdela preveč spokojna. Ni mogla razumeti, da je bila takšna kakor vedno. Sveže robidovje se je zelenilo ob obcestnih jarkih, za kočijo se je v ljubkih oblačkih dvigal prah in Rečica je šumela tako tiho, kakor da poje tratam uspavanko...

2

Vse je mogla, kar je hotela. To si je ponavljala, ko je odslovila kočijaža in se je jela vzpenjati po zložni strmini svojega vrta, da je prišla v vilo. Akacije na vrtu so bile že odcvetele, tudi jasmin je že polagoma ugašal ob ograji, po gredicah pa so se razbohotile s temnimi plameni rdeče vrtnice in so v opoldanskem žaru izžarevale tolikšno opojnost, da ti je jemalo sapo.

Ničesar se ni bala... Toda kako bi razložila Feliksu, čemu se je peljala v vas, prvi dan, ko ni več zaklenil njene sobe? Kar koli si bo izmislila — bilo je gotovo, da ji ne bo verjel in čeprav je bilo nevažno, kaj bo storil z njo do večera, kajti zvečer bo že mrtev, je vendar začutila, kako se trese.

Premamiti ga z ljubeznivostmi? To se ji je zdelo še strašnejše, kakor umoriti ga.

Toda ali ni bila že onstran dobrega in zlega, ali ni bilo že tako, kakor da se ji je duša pogreznila v ledene teme pekla, od koder ni nobenega izhoda? Česa naj bi se še bala? Kaj ji je še moglo biti strašno?

Oh v tem peklu kjer je bila ona, ni bilo ognja, bil je sam mraz, poljane ledu, prestrašni ledeni kapniki, ki so te pritiskali k tlom, v temi, v brezdanjosti obupa. Čutila je že zdaj, kako v njej dreveni mehkoba, kako med strašnimi bolečinami zmrzuje vse, kar je v njej še dobrega. Ogenj je bil le na površju zemlje, neznosni ogenj strasti in ogeni nežnosti, ogenj sovraštva in ljubezni, v katerem ji gore ustnice, lica in oči. Zaradi tega ognja, ki izžiga mehko površino njene polti, ki se ji z vročim gomazenjem preliva po hrbtenici, okoli udajajočih se bokov in na koncih prsi, ne more ona. Agata, živeti še naprej, ne da bi ga potešila za ceno svoje duše. In tako ji je, kakor da je njena površina vsa v plamenih, notranjost pa, kjer je jedro misli in čustvovanja, ji od trenutka do trenutka huje ledeni od groze.

Torej bo vendarle nežna z njim? Začutila je svoje srce, kakor da je ledena kepa.

On, ki tako ljubi fino perilo, bo takoj razumel, da je nemudoma potrebovala čipk za novo, kakor dih tenko srajco, če mu bo pri teh besedah ovila roko okoli tilnika in če mu bo dejala, da je kupila čipke pri Divjaku in ne pri Žgajnarju. Ko bi utegnil izvedeti resnico od kočijaža, pa bo že prepozno.

Že je stala pred vrati vile. Misel na to, kaj mora storiti, jo je spet navdala s tako morečim občutkom groze, da je obstala, z očmi napeto iščoč kake malenkosti, ki bi jo utegnila zadržati — vsaj za trenutek.

Okrog vhoda se je ovijala glicinija, za katero ni kazalo, da bo letos cvetela. Ah, čemu glicinija jalova? Čemu so golobje tako otožno grulili? Čemu se je za hribi nabiral teman oblak? Prihajala je nevihta, môra je ležala v vzdušju.

Dokler še ni bila v hiši, ji še ni bilo potrebno, da bi storila, kar je morala storiti. Grešila je šele v mislih, toda to ni bilo tako strašno. Pač, strašno je bilo! Zaječala je. Uprla je pogled v nebo, ki je mrknilo. Moj bogi je zašepetala. Toda boga ni smela klicati — ona ne. In s hitro kretnjo je zaprla sončnik in vstopila.

»Krstinčka, ali je gospod že doma?« je poklicala. Neizmerno se je čudila svojemu glasu, ki je bil spokojen.

»Ni jih še,« je zamomljala dekla iz kuhinje.

Oddahnila si je. Že spet se ji je sleherna minuta odloga zazdela neskončno dragocena. Najrajši bi se bila na kolenih zahvalila usodi za to, da Feliksa še ni doma. Padlo ji je na um, da bi se utegnila še preobleči. Če bi sprejela Feliksa v domači obleki, bi lahko sploh zamolčala, da je bila zunaj!

Morda pa je ta čas Feliks že srečal kočijaža, ki mu je povedal, da jo je peljal v vas — kako neumno bi bilo tedaj, če bi hotela to zanikati! Vzbudilo bi mu sum, da nekaj ni v redu. Tega ni smela tvegati... Kljub temu si je v spalnici hitela odlagati obleko in si je oblekla haljo iz temnomodrega delena, ki jo je nosila po hiši.

Prste je imela tako ledene, da so jo boleli.

Ali je bilo še čas — nasuti mu strihnina v steklenico z žganjem, od koder si je sleherni večer natočil čašico? Nekakšen zanos se jo je polastil, začutila se je spet silno in se je povsem zavedala, kaj ima storiti. Duh mržnje je zavladal v njej — te dolgo zatajevane mržnje, ki se je leta in leta nabirala pod tihim površjem njenega bistva. Neučakano je odprla predalnik, ustnice so se ji razklenile v krut nasmešek, v histerično režanje. Zavitek s strihninom je že držala v rokah, ko jo je premotil glasen korak v jedilnici.

Otrpnila je od strahu. Čeprav nihče ni mogel vedeti, kaj stiska k sebi, se ji je vendar dozdevalo, da bi vsakdo pri priči uganil, kaj ima v zavitku, ko bi jo uzrl. A počasi je spet prišla k sebi. V jedilnici je bila le Krstinčka, ki je pripravljala mizo.

Steklenica z žganjem je bila v visoki omarici poleg Feliksove postelje, ta omarica pa je bila polna njegovih osebnih drobnarij. Ključ je tičal v vratcih. Dolgo se ni mogla dotakniti ključa, omahujoč med svojo voljo in slabostjo, ki ji je vstajala z neznanih zakotij duše. Potem je iztegnila roko. Ni mogla odkleniti, tako otrpli so ji bili prsti. Težko je dihala, v grlu jo je davilo in čudne solze so ji prihajale v oči. Končno je le odprla vratca.

Strihnin je grenkega okusa, je dejal Mušhauzer. Ne moreš se zmotiti, da bi ga zaužil. Toda tudi žganje je grenko — in Feliks popije svojo čašico na dušek! Glasno vzdihuje je potegnila sapo vase.

Položila je zavitek s strihninom na Feliksovo posteljo. Ko je naposled odmašila steklenico, je nekaj časa pridržala sapo. Poslušala je, s po strani nagnjeno glavo, z izbuljenimi očmi in razprtimi ustnicami. Tišina — prebadal jo je le razdraženi utrip njenega srca. Dvignila je steklenico proti luči: bila je polna do polovice.

(Dalje prihodnjič)

Zakaj je tako?

(Glej „Zasavski vestnik" št. 3 z dne 19. I. 1955)

Kje naj iščemo vzroke, ki so pripeljali zagorsko gledališče v tako kritičen položaj, kot je sedanji, je težko reči. Nedvomno je teh vzrokov več in jih bomo lahko uspešno odpravili le tedaj, če bodo pri tem sodelovali vsi za gledališče odločilni činitelji. Skupno! Le ob takem sodelovanju bo mogoče odpraviti vse napake, ki so privedle do sedanje krize.

Igralska družina v Zagorju sestoji v pretežni večini iz mladih ljudi. Mnogi med njimi imajo za seboj že bogate odrske izkušnje, drugi pa jih nadomeščajo z veseljem in trdno voljo, ki jo kažejo do te lepe umetnosti.

Kakšen je zagorski gledališki oder? Prostor, v katerem se »tiska« zagorsko gledališče, je podoben nekakšnemu skladišču. Natrpan je s kulisami, praktikabli, starimi stoli in še z najraznovrstnejšimi drugimi rekviziti, namenjenimi za scenerijo. Pravcat muzej! Oder je razmeroma majhen in komaj še ustreza zahtevam sodobnega gledališča. Delo v takih pogojih seveda ni rožnato. Če pa pomislimo, da so amaterski igralci nekoč pod enakimi ali pa še slabšimi okoliščinami na naših raznih gledaliških odrih postavljali na oder res umetnine, vsekakor te nevšečnosti niso tako brezupne. Mnenja sem, da moramo vzroke krize iskati drugje.

Gledališki repertoar zadnjih dveh let nikakor ni zadovoljiv ter je bilo v njem le prav malo res kvalitetnih odrskih del. Slabo je tisto gledališče, ki ima namen, da ljudi samo zabava. Nikakor ni nadalje pričakovati večjega uspeha, če se v repertoarju ponavljajo dela s podobno tematiko. Ivan Cankar je bil v sezoni kar dvakrat na programu, sedaj se mu je pridružil še Nušić. Nedvomno je Cankar eden izmed naših najboljših dramatikov. Upoštevati pa moramo, da so Cankarjeva dela težka in mnogim ljudem še nerazumljiva. Več na ljudi, ki po napornem delu prisostvuje tej ali oni Cankarjevi drami, se ne more zbrati in slediti dogodkom na odru ter jih razumeti, kar je končno glavno. In če se taka ali podobna dela večkrat ponavljajo, se ne smemo čuditi, če občinstvo ni zadovoljno. Ne vem, zakaj naj bi igrali dela samo domačih dramatikov. Prepričan sem, da bi igralci poleg Cankarjevih in Nušićevih del prav lahko igrali tudi druga. Ob enoličnem repertoarju se razumljivo tudi igralci ne morejo razvijati v želeni meri. Postali bi ob takem ozkem repertoarju morda celo mojstri za določene vloge v drugih okoliščinah se pa ne bi znašli. Repertoar gledališča naj bi bil bolj pisan, širok. Bili so v Zagorju časi, ko so tamkajšnji igralci v dosti slabših pogojih postavili na oder celo Shakespearovega Hamleta — in to z velikim uspehom. Nikakor ni torej danes umesten izgovor, da je scenarij za take uprizoritve pretežak. Potrebno je le malo več truda in morda še iznajdljivosti, ki je nikoli ne manjka, pa bo šlo. Sicer pa z navedenim primerom ne mislim reči, naj bi ravno sedaj uprizarjali Shakespeara.

Tudi scenarij sam je pri dosedanjih igrah enoličen. Vedno vidiš na odru že vsem stokrat poznano sobo z mizo in pečjo. Tudi maske in kostumi so pri igrah prav tako preveč enolični. Vse to in še drugo začenja človeku sčasoma presedati. Pomisliti bi namreč morali, da je vsaka sprememba scene na odru, pa če je še tako majhna, dostikrat že pol uspeha. Da ni kostumov, se tudi ne bi smeli izgovarjati, ker se lahko dobé, saj je v Ljubljani Ljudsk oder, ki jih izposoja.

Gledališki kolektiv bi seveda moral v večji meri skrbeti tudi za vzgojo in zobrazbo svojih kadrov in članov. Vsaj od časa do časa bi bilo umestno pripraviti razna predavanja ali tečaje, ki naj bi jih vodili izkušeni igralci. S tem bi člani tega kolektiva pridobili več znanja, postali bi bolj razgledani in ob tem razumljivo bolj sproščeni in samozavestni, kar je tudi pri odrskih igralcih, kot vsepovsod drugod, zelo važno. Igralca na odru, ki se pojavlja pred občinstvom, ne smejo moriti in tlačiti kompleksi manjvrednosti, ki so v prečestih primerih največja ovira napredka v razvoju igralčeve osebnosti. S prirejanjem takih predavanj in gledaliških tečajev bi pa pridobili tudi več mladih ljudi, sposobnih za gledališče, ki jih tudi v Zagorju ne manjka. Seveda bi bila prireditev takih tečajev vezana na stroške. Pomisliti pa bi morali, da se nam bo vsak dinar, ki ga damo za dvig in pospeševanje gledališke umetnosti, bogato poplačal.

Gledališče je visoka šola, kjer se vzgajajo in dvigajo najširše ljudske množice, kjer se plemeniti človeški duh ter budi in drami ljubezen do lepote. Gledališče prikazuje človeško življenje v vsej svoji resničnosti, razgalja človeške slabosti, biča laž in hinavščino, hkrati pa na drugi strani spet zgovorno prikazuje človeške čednosti in krepost v njihovi omamni lepoti in veličini. Na veliko poslanstvo, ki ga opravlja ravno gledališče, ne bi smeli nikdar pozabiti. Prav zaradi tega gledališče ne bi smelo biti samo skrb in briga samih igralcev, marveč vseh ljudi, vsakega posameznika.

Za čim tesnejše stike gledališča s publiko pa bi lahko služil tudi gledališki list. Res bi nastali stroški z izdajanjem in vzdrževanjem takega lista, mislim pa, da bi te izdatke do neke mere vendar lahko krili z raznimi oglasi in reklamo. Če bi imeli tak list, bi publika laže sledila raznim uprizoritvam naših amaterskih odrov hkrati pa bi bila na tekočem z raznimi problemi, ki tarejo naša gledališča. Morda bi tak list lahko izdajala »Svoboda«, saj bi se v njem naša publika seznanjala s problemi in občim delom ter načrti tega društva.

Seveda je še dosti drugih vzrokov, da zanimanje za gledališke uprizoritve pri nas v zadnjem času pada. V prednjem sem navedel le tiste, ki so se mi zdeli potrebni, da nanje posebno opozorim. Mnogi morda ne bodo soglašali z mojim mnenjem zato naj se oglasijo še drugi in povedo svoje misli, saj več ljudi več vidi in več vé.

-c-z.

Letni občni zbor TVD „Partizan" Papirnice v Radečah

Pred dnevi so se sešli tudi člani TVD Partizana pri radeški Papirnici, da pregledajo svoje delo v preteklem letu. Društvo je sicer še mlado in se je komaj začelo razvijati, vendar je že pokazalo prve uspehe. Danes šteje 16 telovadečih članov, 14 članic ter 20 pionirjev in pionirk.

Članstvo je lansko leto sodelovalo pri Titovi štafeti, se udeležilo okrajnega izleta telovadcev na Kalu, kjer so predelali vaje za republiški zlet telovadcev v Ljubljani, udeležilo se je nadalje društvenega izleta na Dolu in organiziralo prvi javni telovadni nastop doma. Uspeh ni izostal, kar se najbolj pozna pri porastu telovadcev.

Tudi ob občinskem prazniku v Radečah so člani polnoštevilno sodelovali. Med letom je društvo poslalo članstvo na razna tekmovanja, tako n. pr. na tekmovanje v namiznem tenisu v Radečah ter na tekmovanje v odbojki v Trbovljah in Radečah. Prav tako je članstvo tekmovalo s športno ekipo Avtoprevozništva »Drava« iz Zagreba, in sicer v namiznem tenisu, nogometu, kegljanju in šahu. V zadnjih dveh športnih vejah je članstvo zmagalo. Hkrati je društvo izurilo članstvo za športne igre vevških papirničarjev. Tu so Radečani dosegli dve prvi mesti, in sicer v teku na sto metrov ter v metu bombe. Odnesli so tudi pokal kot najbolj disciplinirano moštvo, kar je temu drštvu v čast. Člani so organizirali tudi meddruštvene plavalne tekme v svojem novem plavalnem bazenu. Prav tako je društvo sodelovalo pri teku Dneva republike. Meseca januarja je članstvo društva izvedlo skupno z upraviteljstvom šole v Jagnjenici telovadno akademijo, ki je zadovoljivo uspela. Občinstvo je pokazalo veliko zanimanje za delo društva in je upati, da bo članstvo doseglo letos še boljše uspehe. — Društvo se ubada še z raznimi težavami, ki pa jih bo treba prebresti; tako mu manjkajo še razni telovadni rekviziti, prav tako prednjaki, zaradi česar je društvo poslalo na vaditeljski tečaj v Trbovljah dva člana in dve članici. — Želeti bi bilo, da bi pristojni činitelji priskočili na pomoč temu društvu, ki je v razvoju, ker imajo člani veselje do dela.

Zdrav duh v zdravem telesu!

V. U.

Alpinisti v Hrastniku so zborovali

Kakor ostala društva so polagali pred kratkim obračun svojega dela tudi člani AO v Hrastniku. Občnega zbora alpinistov so se udeležili poleg članov AO tudi funkcionarji matičnega PD Hrastnik.

Obširno poročilo o delu hrastniških alpinistov je podal načelnik sekcije. V njem je prikazal uspehe in neuspehe AO. Neuspehi so se zlasti pokazali v tem, da člani niso mogli uspešno sodelovati pri plezalnih akcijah. Vzrok za to pa je iskati v pomanjkljivi opravi, pomanjkanju finančnih sredstev in v tem, da so morali nekateri člani AO ravno v času plezalne sezone na orožne vaje.

Kljub temu pa je sekcija delala med letom plezalno šolo v domačih skalah, prirejala razne plezalne tečaje ter pomagala pri obnovitvi planinskega lokala, kjer so člani AO napravili okrog 600 udarniških ur. Na splošno je opaziti, da mladi alpinisti nenehno delajo in da hočejo postati alpinisti v pravem pomenu besede. Zato je nujno potrebno, da naša oblast, naše ostale družbene organizacije in podjetja posvetijo večjo pazljivost alpinizmu, da pomagajo alpinistom pri njihovem razvoju in napredku. Največ razumevanja za alpinizem je pokazal doslej LOMO Hrastnik.

Volitve so pokazale, da želijo imeti člani AO Hrastnik še nadalje v svoji sredini za načelnika dolgoletnega člana alpinista tov. Čanžka. Tovariš Čanžek je lansko leto v mesecu juniju obhajal 20-letnico svojega aktivnega dela v planinstvu in alpinizmu. Člani AO želijo, da bi ta tovariš še mnogo let z delom in nasveti pomagal pri nadaljnjem razvoju te športne veje v naših revirjih. — Za namestnika načelnika so izvolili večletnega člana alpinista tov. Vilija Ravnikarja, za gospodarja agilnega alpinista Albina Platinovška, za propagandistko pa tovarišico Justo Potuškovo.

Vsi člani AO Hrastnik so se zavezali, da bodo tudi letos uspešno delali. Uspehi pa bodo zagotovljeni, če bodo vsi alpinisti delovni plan sekcije natanko izvajali. Vsi hrastniški alpinisti težijo za tem, da se ta športna veja čimbolj razširi v Zasavju, pomagati hočejo tudi ostalim, nerazvitim AO v naših revirjih. Treba bo delati na tem, da dobimo tudi v našem Zasavju čimveč alpinističnega kadra.

M. A.

Polfinalno ekipno prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu

V soboto in nedeljo, 12. in 13. febr je priredil ŽNTK »Ljubljana« polfinalno ekipno prvenstvo v namiznem tenisu.

Ker se je priglasilo več kot 11 ekip, so se razvrstili v 2 tekmovalni skupini. »Rudarju« iz Trbovelj je bil žreb naklonjen in je

Mladi Herman

tekmoval skupno z »Ljubljano«, »Železničarjem« iz Maribora, »Savo« iz Tacna, »Kemičarjem« iz Hrastnika, »Proletarcem« iz Zagorja in »Pavliho« iz Ljubljane v kvalitetno slabši I. skupini ter zasedel 2 mesto, kar je zadostovalo za uvrstitev v finalni del tekmovanja, ki bo 3. marca na Jesenicah. Drugo skupino so sestavljal »Ilirija« in »Olimpija« iz Ljubljane, celjska »Svoboda«, mariborski »Branik«, Idrija in »Partizan« iz Kočevja, ki je tu — kakor »Ljubljana« v I. skupini — brez težav zasedel prvo mesto.

Za »Rudarja« so nastopili: Fric, Berger, Repše in Herman. V svoji skupini so dosegli pet zmag in en poraz. Naša ekipa je tekmovala s »Pavliho« 5:0, s »Savo« 5:0, s »Kemičarjem« 5:2, s »Proletarcem« 5:2, »Železničarjem« 5:4, z »Ljubljano« pa 0:5.

Kakor je razvidno iz rezultatov, so Trboveljčani imeli najogorčenejšo borbo z »Železničarjem«. Tu je, kakor v vseh srečanjih, pokazal najboljšo igro Jože Herman, ki je premagal vse tri nasprotnike brez večje težave z 2:0, medtem ko Fric in Repše nista dala svoje občajne igre. Pri večji disciplini in vestnosti tov. Repšeta bi se ta dvoboj lahko končal z zmago v razmerju 5:2 namesto 5:4. Herman je dosegel 11 zmag in 2 poraza, Fric 5 zmag in 5 porazov, prav tako Repše in Berger, ki je dosegel dve zmagi brez poraza (igral je le s »Savo«).

Skupno z »Ljubljano«, »Partizanom«, »Ilirijo« in celjsko »Svobodo« bo ekipa »Rudarja« igrala v finalnem prvenstvu Slovenije.

J. H.

Plačevanju preživnine se je izmikal

Anton E., kmet v Srednji vasi št. 3, kljub pravomočni odločbi Okrajnega sodišča v Trbovljah, s katero mu je bila naložena dolžnost plačevati preživnino za svoje otroke Ano, Heleno in Hermino ter za svojo bivšo ženo Hermino ker je njun zakon razvezan, ni plačal n.t. za en mesec preživnine. Izmikal se je, da bi jo dajal, čeprav bi to lahko storil. Zaradi kaznivega dejanja neplačevanja preživnine je bil obsojen na 2 meseca zapora, pogojno za dobo 2 let ter na plačilo kazenskega postopka.

ZAHVALA

Za vse izraze sočustvovanja ob smrti našega dragega moža, ata in starega ata

PETRA LAVRINA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu počastili ob slovesu, mu darovali vence in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo gasilcem iz Čemšenika, Kotredeža in Zagorja, zvonarjem, pevskemu zboru za žalostinke, g. župniku in tov. Kreči za lepe poslovilne besede ter sosedom za vso požrtvovalno pomoč v času bolezni in ob smrti.

Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

DRUŽINA PIKELJNOVA
iz Čemšenika

Do sedaj že 99 dobitkov!

Radijski aparat — moško kolo — divan — cement — premog

ter še preko 100 večjih in manjših dobitkov za naročnike

„Zasavskega vestnika",

ki bodo poravnali naročnino za vse leto do 1. maja 1955.

Do sedaj smo zbrali sledeče nagrade:

Radijski aparat (darilo uprave »Zasavskega vestnika«), **moško kolo** (darilo trgovskega podjetja »Železnina«, Trbovlje), **divan** (darilo trg. podjetja »Potrošnja« Trbovlje), **4 nagrade po pet vreč cementa** (darilo Cementarne Trbovlje), **1 električna pečica** (darilo Elektrarne Trbovlje), **1 servis za kompot** (darilo Steklarne Hrastnik), **1 stekleni sodček** (isti darovalec), **10-dnevna brezplačna oskrba v Počitniškem domu rudarjev na Bledu** (darilo Republiškega odbora rudarjev Slovenije), **2 vozička premoga** (darilo trboveljskega rudnika), **2 zavitka brezlesnega pisalnega papirja** (darilo Papirnice Radeče), **20 nagrad po 500 din v gotovini** (darilo uprave »Zasavskega vestnika«), **15 knjižnih zbirk — po 4 do 5 knjig** (darilo uredništva »Zasavskega vestnika«), **10 nagrad: enoletna brezplačna naročnina na »Zasavski vestnik«** (darilo uprave našega lista), **desetdnevno brezplačno letovanje v Počitniškem domu STT v Crikvenici** (darilo Strojne tovarne v Trbovljah), **15 dobitkov: servisi za liker, stekleni brušeni pepelniki, okrasni stekleni obtežilniki za pisma, zaščitni usnjeni ovitek z vloženo knjigo** (darila Steklarne »Boris Kidrič« v Rogaški Slatini), **brezplačno slikanje in izdelava 6 fotografij** (darilo podjetja Foto-Trbovlje), **desetdnevna brezplačna oskrba v Počitniškem domu trboveljskih rudarjev na Partizanskem vrhu** (darilo Sindikalne podružnice v Trbovljah), **1 zaboj živil za 3 ljudi za en mesec** (darilo trg. podjetja »Izbira« v Zagorju), **1 šunka** (darilo mesarskega podjetja »Rog« v Trbovljah), **1 par ženskih gojzeric št. 38** (darilo podjetja »Čevljarstvo« v Trbovljah), **1 otroške hlače za 10-letnega fanta** (darilo Modnega krojaštva Zvonko Arnšek, Trbovlje), **7 dobitkov po 2 steklenici belega vina** (darilo Trg. podjetja »Preskrba« Hrastnik), **1 kolekcija tobačnih izdelkov** (darilo pojetja »Tobak«, Trbovlje), **1 garnitura pohištvenih ročajev** (darilo podjetja »Mehanika« v Trbovljah), **potovanje s potniškim letalom Ljubljana—Reka in nazaj** (darilo Aero-kluba Trbovlje), **1 knjižna zbirka v vrednosti 1500 din** (darilo Knjigarne v Trbovljah), **1 ženske hlače** (darilo podjetja »Moda« v Trbovljah), **3 vozički premoga** (darilo Rudnika Zagorje), **2 dobitka** (darilo Trgovskega podjetja na Dolu pri Hrastniku).

Skupno torej doslej 99 dobitkov! — Pohitite z vplačilom naročnine!

Opozarjamo nadalje vse bralce na naš novi roman

„Ljubezen lepe Izidore"

s katerim bomo pričeli, kakor hitro bomo končali z vpisovanjem novih naročnikov na naš list, ki se še priglašajo.

Naš obveščevalec

Preklici

Preklicujem neresnične žaljivke, izrečene Olgi Šoba iz Trbovelj. — Mirko Rajtmajer, Trbovlje.

*

Preklicujem neresnične besede o Ediju Aškercu iz Trbovelj in o Stanetu Markoviču. — Alojz Križnik, Trbovlje — 1. maj 12.

*

Preklicujem besede, izrečene proti Viljemu Klenovšku iz Trbovelj in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Albin Brlogar, Trbovlje.

Prašiča je prodajal, čeprav ga ni imel

Pred okrajnim sodiščem v Trbovljah se je moral zagovarjati Janez P., zidar zaposlen pri podjetju »Slovenija-ceste«, stanujoč v Koprivniku št. 19, ker je z namenom, pridobiti si protipravno premoženjsko korist, ponudil dne 5. januarja lanskega leta tovarišu v prodajo prašiča, čeprav ga ni imel ter ga s tem zapeljal, da mu je ta plačal 1000 din are za ponujenega prašiča, ki mu ga pa ni pripeljal.

Obtoženec je dejanje pred sodiščem priznal, zagovarjal pa se je, da je storil to zaradi tega, ker je pri kvartanju izgubil ves denar ter je na omenjen način hotel priti do njega. Obtoženec je bil zaradi kaznivega dejanja majhne goljufije kaznovan na pet dni zapora ter na plačilo stroškov kazenskega postopanja. Oškodovanemu tovarišu je dolžan povrniti škodo 1000 din.

KINO »SVOBODA-CENTER« V TRBOVLJAH

Kino obiskovalce obveščamo, da bodo v kinematografu »Svoboda - center« in »Svoboda - Trbovlje II« tudi prihodnje dni na sporedu najboljši filmi.

Kino »Svoboda - center« bo predvajal od danes, 23., do petka, 25. t. m., ameriški glasbeni film »RAPSODIJA OTOŽNOSTI«. Od sobote do ponedeljka bo na sporedu odlični italijanski film »NEHVALEŽNO SRCE«. Naslednji teden bo predvajal od torka 1., do četrtka, 3. marca slovensko-nemški film »GREH«. Razpored predstav bo razviden z lepakov.

Kino »Svoboda - Trbovlje II« bo predvajal od sobote do ponedeljka angleški film »REŠITELJI«.

Potujoči kino LP Trbovlje

predvaja od 26. februarja do 1. marca 1955 jugoslovanski film

»OBČINSKO DETE«

V soboto, 26. febr., ob 17. uri v Kolovratu, ob 19,30 v Izlakah; v nedeljo, 27. febr., ob 10. uri pri Sv. Jederti; ob 15. uri na Vrhovem in ob 17. uri v Jagnjenici; v ponedeljek, 28. februarja, ob 17. uri v Zidanem mostu, ob 19,30 pa v Loki pri Zidanem mostu; v torek, dne 1. marca, ob 18. uri v Čečah.

ZATEKEL SE JE LOVSKI PES, bel z rjavimi lisami. Sporočite proti nagradi v Dom in vrt 41, Trbovlje.

Pleskarstvo in Foto-Rekam-Servis Trbovlje

sporoča vsem cenjenim naročnikom, da je pričelo normalno poslovati kot samostojen obrat

REKLAM-SERVIS TRBOVLJE

Prevzemamo naročila za vsa dekorativna dela — dekoracije izložb, dekoracije dvoran in vsa v to stroko spadajoča dela.

Z lepljenjem lepakov in njihovo odstranitvijo po uporabi bo podjetje pričelo delati s 1. MARCEM 1955.

Vsa naročila sprejema **Uprava podjetja Reklam-Servis, Trbovlje, Trg svobode 35.**

Solidna izdelava — cene konkurenčne!

Priporoča se kolektiv podjetja

Pleskarstvo in Foto-Reklam-Servis Trbovlje

ZAHVALA

Ob preranj in nenadomestljivi izgubi našega

Naceta Ravnikarja

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo upravi rudnika Trbovlje-Hrastnik in ŠD Rudarju, ki sta nam v teh najtežjih trenutkih posvetila vso skrb in pomoč.

Iskreno se zahvaljujemo vsem govornikom, rudniški godbi in pevskemu društvu »Zarja«, nadalje pa tudi vsem ostalim društvom, organizacijam ter posameznikom, ki so njegov prerani grob obsuli z venci in cvetjem ter z nami sočustvovali.

Trbovlje, dne 20. februarja 1955.

Žalujoča ŽENA in HČERKA ter ostalo sorodstvo